

V Selci je do mramoru vytesaných štyridsaťtri mien obetí

Partizánska legenda Katka

Jedna z 15 700 obetí, ktorá prežila košický holokaust

VILIAM LONGAUER
tajomník ÚR SZPB

Nový rok, nové predsavzatia

Stojíme na prahu nového roku 2014. Na chvíľku sa zastavíme, predstavujeme si a začneme počítať, čo všetko chceme stihnúť urobiť, aby bol lepší ako rok predošlý. A ako každý rok, v podstate aj tento nastupujúci vzbudzuje v nás silu urobiť viac ako v roku minulom pre jeho vážnosť a význam národný i medzinárodný.

My, členovia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, rok minulý hodnotíme ako rok úspešný v zápase o spoločenské uznanie. Sme vďační poslancom Národnej rady, že nám výraznou väčšinou dali svoj hlas pri hlasovaní o Zákone o protifašistickom odboji, postavení a pôsobnosti Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov.

Verím, že hlasy boli úprimné, boli prejavom uznania všetkým vojnovým veteránom, členom zväzu a všetkým ľuďom, ktorí ako svätú vec chránia trvalý odkaz bojovníkov za národné oslobodenie, slobodu a demokraciu v období druhej svetovej vojny, zvlášť v Slovenskom národnom povstaní, ako i v zahraničnom odboji. Náš zväz počas celého obdobia existencie celonárodne i s podporou zahraničných veteránov a bojovníkov proti fašizmu, neofašizmu a ďalším extrémnym protidemokratickým silám jednoznačne vystupuje a chráni česť ľudskosti a jej dôstojnosti.

Vstupujeme do roku 2014, ktorý je pre náš zväz mimoriadne významný, až magický. Začali sme s prípravou 70. výročia SNP, Karpatsko-duklianskej operácie, oslobodenia Slovenska a rozhodujúcich bojov vedúcich k ukončeniu druhej svetovej vojny. Tak ako po minulé roky rátame s tým, že nielen na úrovni organizovaných centrálnych zhromaždení veteránov vojny, členov SZPB, občanov a mládeže, ale aj vo všetkých 35-tich oblastných organizáciách a ich takmer 700 základných organizáciách v spolupráci so samosprávami, Ministerstvom obrany SR, Ministerstvom kultúry SR a pod patronátom vlády SR si dôstojne pripomenieme udalosti a v nich nesmierne hrdinstvo i obeť, ktoré zmenili náš život. Povinnosťou nás všetkých je bdieť a nikdy nedopustiť akékoľvek prejavy extrémizmu a dehonestáciu ľudského rodu.

V roku 2014 i do ďalších rokov želim všetkým členom SZPB a občanom nášho krásneho Slovenska pevné zdravie a rodinné zázemie, zamestnanie a ľudské porozumenie.

Parlament schválil zákon o protifašistickom odboji

Postavenie účastníkov odboja a bojov za oslobodenie bude od februára 2014 upravovať nový zákon o protifašistickom odboji, postavení a pôsobnosti Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov. Právnu normu navrhli poslanci Smeru-SD, parlament ju schválil 5. decembra 2013.

Zákon vyzdvihuje zásluhy osôb, ktoré vystupovali „v protifašistickom a protinacistickom odboji, v Slovenskom národnom povstaní, partizánskom hnutí a v zahraničnom odboji a ktoré sa stali obeťami fašizmu a nacizmu, perzekúcie, väznenia a núteného výkonu vojnových prác“.

Právna norma rieši aj pozíciu Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov. Podľa právnej normy pôsobí v súlade s Ústavou SR na celom území Slovenska a plní viacero úloh. „SR uznáva nezávislé postavenie zväzu a poskytuje mu pomoc a súčinnosť pri plnení jeho úloh. SR finančne podporuje činnosť zväzu,“ píše sa v zákone.

„Cieľom tohto návrhu je právnou normou jednotne upraviť mravno-politickú, historicko-spoločenskú, hodnotovú povahu protifašistického odboja na Slovensku v rokoch 1938–1945, odbojového partizánskeho hnutia, pôsobenie príslušníkov slovenského národa a národnosti, občanov v domácom a zahraničnom odboji,“ vysvetlili predkladatelia.

Pripomínajú, že obeťami fašizmu sa stalo aj terorizované civilné obyvateľstvo, a to perzekvovaním, väznením, vykonávaním nútených vojnových prác, ako aj ich potomkovia, vojnové vdovy, siroty a ďalšie vojnové obeť, bez ohľadu na náboženskú, národnostnú a politickú príslušnosť.

Prezident SR Ivan Gašparovič zákon podpísal 17. decembra 2013. red TASR

Jedným z predkladateľov zákona bol aj predseda parlamentu Pavol Paška (v popredí). Foto: TASR – S. Puškás

Českí vysokoškoláci navštívili Kalište

Zimný pobyt študentov z bratskej Českej republiky na miestach povstaleckej Partizánskej republiky bol plný nezabudnuteľných momentov. Foto: ah

Poslucháči Fakulty telesnej kultúry Univerzity Palackého v Olomouci navštívili v predvianočnom týždni Národnú kultúrnu pamiatku Kalište a ďalšie pamätne miesta SNP. V drsných zimných podmienkach prežili pod stanmi dni a noci v srdci povstaleckej Partizánskej republiky.

Na vlastnej koži pocítili, čo asi prežívali partizáni a vojaci Prvej československej armády na Slovensku pred 69 rokmi, keď sa po čiastočnom potlačení SNP ukryvali v slovenských horách v bunkroch, senníkoch či lesných príbytkoch.

(Pokračovanie na str. 2)

Na zamyslenie:

Ak naozaj túžite po tom, aby ste konali dobro, netreba čakať, kým na to budete mať peniaze, môžete začať hneď, v tomto momente a na tomto mieste.

J. ALLEN

ISSN 03223-2018

9 770323 201002 01

Českí vysokoškoláci navštívili Kalište

(Dokončenie zo str. 1)

Pochopiť, precítiť obetavosť, hrdinstvo, veľké sebazaprenie a odhodlanie bojovníkov Slovenského národného povstania nemožno lepšie, vernejšie než tak, ako to urobili oni – poslucháči Fakulty telesnej kultúry, Univerzity Palackého v Olomouci – na pietnom mieste fašistami vypálenej obce Kalište. Aj keď sa nemuseli obávať ozbrojeného prepadu nemeckých fašistov, gardistov a ich prisluhovačov, tak im len pri pomyslení na toto nebezpečenstvo, ktorému boli vystavení bojovníci SNP, naskakovali zimomriavky. Tieto pocity ešte umocnila beseda 19. 12. 2013 na obecnom úrade v obci Baláže, ktorej sa zúčastnil starosta obce pán Chaban, pred-

седа ZO SZPB Fončorda, ktorej členmi sú Kališťania a ich potomkovia Ondrej Štrbák a tajomník Oblastného výboru SZPB v Banskej Bystrici Viliam Vančo.

Českí vysokoškoláci náročným turistickým pochodom v zimných podmienkach navštívili aj bunker Mor ho v kopcoch nad obcami Špania Dolina a Staré Hory, v ktorom sa počas SNP tlačil povstalecký časopis Mor ho.

Na záver pobytu si olomouckí vysokoškoláci 22. 12. 2013 prezreli expozíciu Múzea Slovenského národného povstania v Banskej Bystrici, kde ich prijal predseda Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov Pavol Sečkář. Ocenil ich príkladný počin, zaželel veľa úspechov v štúdiu a ako

ocenenie ich prínosu k zachovávaniu a šíreniu odkazu SNP im odovzdal pamätnú medailu Jána Nálepku-Repkina.

Zimný pobyt študentov z bratskej Českej republiky na miestach povstaleckej Partizánskej republiky bol plný nezabudnuteľných momentov, chvíľ poznania historickej pravdy o krutom boji našich národov za slobodu a česť v Slovenskom národnom povstaní.

Všetko toto sa mohlo udiť len vďaka ústretovosti a obetavosti organizátorov z Fakulty telesnej kultúry Univerzity Palackého v Olomouci, pracovníkov Múzea SNP v Banskej Bystrici, starostu obce Baláže, predsedu SZPB a funkcionárov oblastnej organizácie SZPB.

Vysokoškolákov beseda zaujala.

Foto: ah

Všetkým za to patrí úprimné poďakovanie. Je to nasledovaniahodný príklad práce s mladou generáciou a aj ukážka cezhraničnej spolupráce pri zachovávaní odk-

zu národnooslobodzovacieho boja a hodnôt humanizmu, slobody, solidarity a demokracie.

Viliam VANČO,
Anton HOFFMANN

Ujo Dominik medzi deťmi

Dominik Praženica z Liptovských Revúc sa 2. januára 2014 dožil významného životného jubilea, 90 rokov. Je jedným z priamych účastníkov SNP v našej obci. Členom ZO SZPB je od jej vzniku, kde aktívne stále pracuje. Pravidelne sa zúčastňuje všetkých podujatí organizovaných miestnou organizáciou. Neodmietol ani pozvanie deviatakov základnej

školy s materskou školou v obci, ktorí sa neuspokojili len s učebnicovým výkladom o bojoch počas SNP, ale rozhodli sa pátrať ďalej.

Žiaci s veľkým záujmom počúvali jeho rozprávanie o priebehu Povstania v našej obci. Podávanie udalostí, ktoré osobne prežil, bolo veľmi pútavé. Aj sám ujo Dominik, ako ho volajú deti, bol rád, že

svoje osobné zážitky počas týchto oslobodzovacích bojov v našom regióne mohol podať ďalej, mladej generácii.

Výbor a všetci členovia ZO SZPB Liptovské Revúce mu za túto aktívnu činnosť zo srdca ďakujú a do ďalšieho života prajú veľa zdravia, síl a pohody v kruhu svojich najbližších.

ZO SZPB L. Revúce

Beseda s Dominikom Praženicom deti veľmi zaujala. Mali na neho množstvo otázok.

Foto: ZO SZPB L. Revúce

3. DECEMBER

Nemecký ústavný súd v Karlsruhe prijal spoločný podnet 16 spolkových krajín NSR, ktoré chcú doceliť zákaz činnosti krajne pravicovej Národno-demokratickej strany Nemecka s približne šesťtisícovou členskou základňou. Jej aktivity považujú za „protidemokratické, xenofóbne, antisemitské a protiústavné“. Otvorene rasistickú NPD sa neúspešne pokúšali zakázať už v roku 2003. Nová iniciatíva nasleduje po tom, ako Nemecko šokoval prípad extrémistickej skupiny s napojením na toto zoskupenie, ktorá v rokoch 2000 až 2006 zavraždila desať prisťahovalcov.

6. DECEMBER

Dozorcú v koncentračnom tábore Osvienčim, 94-ročného Hansa Lipschisa, pôvodcom z Litvy, prepustili v nemeckom meste Ellwangen na slobodu. Bývalý príslušník SS vraj trpí začínajúcou demenciou, a preto je

nepravdepodobné, že by bol ešte niekedy v budúcnosti schopný absolvovať súdny proces. Lipschis sa po 2. svetovej vojne presťahoval do USA, odkiaľ ho neskôr vyhostili do Nemecka, kde pokojne žil v mestečku Aalen.

11. DECEMBER

Bavorská vláda oznámila, že sa bude usilovať brániť vydávaniu Mein Kampf po tom, čo v roku 2015 vypršia vydávacie práva. Mení tak svoje predchádzajúce rozhodnutie podporovať nové publikovanie s kritickým komentárom. Hitlerova kniha nie je v Nemecku zakázaná, no Bavorsko využívalo vlastníctvo vydávacích práv na to, aby jej publikovanie blokovalo. Tieto práva vypršia 70 rokov po autorovej smrti.

14. DECEMBER

Asi sto neofašistov vtrhlo do kancelárií Európskej komisie v Ríme a stiahlo tam zástavu Európskej únie. Polícia pritom zatkla

viceprezidenta neofašistického hnutia CasaPound Simona Stefanoneho a niekoľko ďalších útočníkov. Pokračovali aj protesty tzv. Vidlového hnutia, ktoré tvrdí, že

stalo sa VO SVETE
3. 12.–30. 12. 2013

sa Taliansko vzdalo národnej zvrchovanosti v prospech zahraničných bánk a EÚ. Na niektorých miestach došlo k zrážkam s políciou, keď stúpenci hnutia blokovali ulice a vlaky.

18. DECEMBER

Bavorské mestečko Dietramszell odhalilo Adolfovi Hitlerovi čestné občianstvo, ktoré mu udelilo pred 80 rokmi. Skutočnosť, že bývalý nacistický vodca je od roku 1933 jeho čestným občanom, vyšla najavo po tom, ako

príslušné dokumenty objavil archivár. Mestská rada Dietramszellu, ležiaceho neďaleko rakúskych hraníc, rozhodovala o odobratí čestného občianstva už v predchádzajúcom týždni, no hlasovanie sa skončilo nerozhodne pomerom hlasov 8:8. Na druhý pokus to bolo jednomyselné.

21. DECEMBER

V New Yorku zomrel vo veku 84 rokov miliardár, podnikateľ a bývalý dlhoročný predseda Svetového židovského kongresu Edgar M. Bronfman, pôvodcom z Kanady. V bývalom Sovietskom zväze loboval, aby Židia mohli emigrovať, pomohol odhaliť nacistickú minulosť rakúskeho prezidenta Kurta Waldheima a organizoval kampaň za kompenzáciu obetí holokaustu, najmä v prípade švajčiarskych bánk.

22. DECEMBER

Vyššie 15-tisíc ľudí sa zúčastnilo na demonštrácii proti nedávne-

mu útoku neonacistov na predmestí Štokholmu. Podporné zhromaždenia sa konali aj v mestách Malmö a Lulea. Demonštrácie zorganizovali ako reakciu na incident, keď asi 50 pravicových extrémistov zaútočilo na účastníkov riadne ohláseného mítingu proti aktivitám neonacistov v tejto časti švédskej metropoly. Za útok prevzala zodpovednosť neonacistická skupina Švédske hnutie odporu.

Na pozvanie SČK Územného spolku v Žiari nad Hronom a Mestského úradu v Žarnovici im bola v Obradnej miestnosti Kaštieľa v Žarnovici 12. decembra 2013 udelená BRONZOVÁ JÁNSKEHO PLAKETA za bezpríspevkové darcovstvo krvi.

My sa tiež pripájame ku gratulantom a ďakujeme za taký humánný čin.

Jaroslav BULKO
Foto: Alena Bartáková

Obaja sú pravidelní darcovia krvi.

30. DECEMBER

Spojené štáty po dlhoročných rokovaniach vrátili Poľsku polovicu historických barakov z koncentračného tábora v Osvienčime, ktoré si Washington v minulosti prenajal. Drevené stavby boli súčasťou výstavby v americkom Múzeu holokaustu. Nacisti zavraždili v Osvienčime v rokoch 1940 až 1945 približne 1,5 miliónov ľudí. Jeho areál v súčasnosti slúži ako múzeum, ktoré ročne navštívia státisíce ľudí.

(ao)

V Selci je do mramoru vytesaných štyridsaťtri mien obetí

V nedeľu 1. decembra si v Selci pripomenuli 69. výročie udalosti z konca druhej svetovej vojny – odvečenie mužov do koncentračných táborov.

Pri pamätníku venovanom tejto tragickej udalosti sa po skončení omše, krátko pred poľudním, sústredili občania, aby sa zúčastnili pietneho aktu a spomienky na mrazivý novembrový deň, keď nemecké jednotky mužov násilím odlúčili od rodín. Pietneho aktu sa zúčastnila aj delegácia Oblastného výboru Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov (SZPB) z Trenčína.

Kruté následky vojny

Veniec k pamätníku, kde je do mramoru vytesaných 43 mien mužov, ktorí sa po skončení vojny nevrátili domov, už tradične položili členovia dobrovoľného hasičského zboru. „Druhá svetová vojna vo vašej obci zanechala kruté následky. Po tom, ako nemecké oddiely 30. novembra 1944 vtrhli do obce, na školskom dvore zhromaždili 273 mužov a odvliekli ich do Beckova. Tam z nich vybrali 55 a prepravili do zberného tábora v Seredi. Päť z nich ochorelo. Tých presunuli do ilavskej väznice a päťdesiat odvliekli do kon-

centračných táborov v Nemecku,“ povedal podpredseda Oblastného výboru SZPB v Trenčíne Tomáš Švec, dodávajúc, že z nich sa vrátilo iba deväť. Jeden z nich však krátko zomrel na následky pobytu v koncentračnom tábore a jeden padol v boji na Ukrajine. „Druhá svetová vojna si vyžiadala 43 obetí – synov, otcov, bratov, ktorí sa už nikdy domov nevrátili. A to bol tvrdý úder pre obyvateľov tejto obce. Ženy s deťmi zostali bez mužov, odkázaní na seba a príbuzných. Preto si už šesťdesiat deväť rokov túto udalosť pripomínate, želajúc si, aby sa už takéto hrôzy nikdy nezopakovali,“ uzavrel Švec, konštatujúc, že aj dnes sa objavujú hrozby, ktorých naplnenie nesmieme nikdy dopustiť.

Slávnostnú atmosféru pietneho aktu zdôraznili prednesením básne deti zo základnej školy a spevácky zbor miestneho klubu dôchodcov. Na záver starosta obce poďakoval občanom, že si spoločne pripomínajú túto udalosť a v tomto duchu vychovávajú aj svoje deti.

V Selci si už po šesťdesiaty deväť raz pripomenuli odvečenie mužov do koncentračných táborov z konca roku 1944.

Foto: O. Kajabová

Mal šesť rokov, keď mu vzali otca

„Vždy pri tejto príležitosti, keď deti recitujú básne, mám pred očami tú smutnú udalosť. Mal som šesť rokov a spomínam si na otca, ako vtedy na dvore štie-

pal triesky do pece. Do toho prišli Nemci a tak ako bol, ho odtiahli z dvora. Mama potom utekala, keď už muži v zástupe kráčali po ceste a úchytkom mu podala aspoň kabát, lebo bol naľahko oblečený. A to bola chvíľa, kedy

sme ho videli naposledy. Domov sa už nikdy nevrátil. Zostali sme sami – mama a štyri deti,“ takto si zakaždým spomína na tragickú udalosť František Šišovský, predseda miestnej organizácie SZPB.

Oľga KAJABOVÁ

Spomienka na povstalecké Vianoce

Vyvrcholením celoročnej práce Oblastnej organizácie Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v Banskej Bystrici je už tradične spomienka na povstalecké Vianoce 1944. Bolo tomu tak aj 13. decembra 2013 v priestoroch Okresného úradu v Banskej Bystrici.

Zišlo sa tu 150 zástupcov všetkých základných organizácií, aby si pripomenuli ťažké chvíle vojakov, partizánov, ale aj civilného obyvateľstva pred 69 rokmi a zároveň oslávili mierové roky, ktoré uplynuli od tej doby.

Predseda oblastnej organizácie SZPB Ján Pacek v slávnostnom príhovore pripomenul hrdinské

dni SNP, náročnosť vtedajších podmienok a skromnosť povstaleckých vianoc.

Podľakoval priamym účastníkom národnoslobodzovacieho boja a členom SZPB a sympizantom za zachovávanie a šírenie odkazu SNP. V tejto súvislosti pripomenul sedemdesiate výročie Vianočnej dohody, jej význam

a odkaz pre dnešok. Zároveň pozval na konferenciu, ktorá sa bude k tejto téme konať v priestoroch Múzea SNP. Ocenil, že sa podujatia zúčastnil predseda SZPB Pavol Sečkář, tajomník SZPB Viliam Longauer a predseda Revíznej komisie SZPB Juraj Odor. Poďakoval prítomným za prácu v tomto roku a zaželal veľa zdravia, tvorivých síl a úspechov v roku 2014.

Nádherný kultúrny program pre účastníkov pripravilo Združenie autentického folklóru – Pohronci.

Anton HOFFMANN

Účastníci podujatia Povstalecké Vianoce v Banskej Bystrici.

Foto: ah

Dlhoročná družba

Ešte začiatkom decembra minulého roku základná organizácia Českého zväzu bojovníkov za slobodu (ZO ČSBS) v Kyjove, ktorá má 32 členov, uskutočnila výročnú členskú schôdzu za rok 2013.

Jej predseda Vladimír Rajda privítal medzi hosťami z výboru z družobnej ZO SZPB Myjava delegáciu, a to: tajomníka Ivana Šimu, Oľgu Madluškovú, Rastislava Eliáša. Vladimír Rajda odovzdal pamätne listy niektorým svojim členom a prečítal správu o činnosti organizácie za rok 2013. Ivan Šimo odovzdal Vladimírovi Rajdovi

ďakovný list, ktorý mu udelil ObľV SZPB v Novom Meste nad Váhom za aktívnu spoluprácu na pracovných schôdzach a poradách a účasť na piestnych i slávnostných akciách, obojstranne. Družba oboch organizácií trvá už 55 rokov a členovia pri vzájomných stretnutiach sa vždy majú o čom porozprávať, pospomínať.

Je potešiteľné, že družobným organizáciám vytvárajú na ich činnosť veľmi dobré podmienky vrcholové vedenia oboch miest, za čo im patrí poďakovanie i touto cestou.

Viliam SOLOVIČ

Zľava: Rastislav Eliáš, Oľga Madlušková, Vladimír Rajda, Ivan Šimo, člen ÚV ČSBS Ján Kux.

Foto: VS

Ďakovné listy za aktívnu prácu

Zľava hore: podpredseda ObľV SZPB Vladimír Repčík, Ján Hulínek, tajomníčka Anna Michalíková, podpredseda Ivan Šimo. Zľava dole: Ján Sedílek, Kamil Krištofík, Vladimír Oštádal.

Foto: VS

Na zasadnutí ObľV SZPB v Novom Meste nad Váhom, ktoré sa konalo ešte v decembri, jeho predseda Ján Hulínek privítal všetkých členov a z hostí nového župana Trenčianskeho samosprávneho kraja Jaroslava Bašku a poslancov Jozefa Trstenskeho, Annu Haliárovú a Kvetoslavu Hejbalovú.

Ďakovné listy pri príležitosti jubilea prevzali od ObľV SZPB za aktívnu prácu a pomoc v Slovenskom zväze protifašistických bojovníkov (SZPB): Kamil Krištofík, Jaromír

Oštádal, Ján Sedílek. Na zasadnutí boli určené termíny zasadnutí na prvý polrok 2014.

Ján Hulínek odovzdal novým členom preukazy (5) a bolo dodaných 7 nových prihlášok za člena SZPB. Poďakoval všetkým členom za celoročnú spoluprácu, zaželal všetkým prítomným príjemné prežitie vianočných sviatkov, do nového roku 2014 hodne zdravia a aby v tom roku jubilejné krajské oslavy 70. výročia SNP na vrchu Roh boli veľmi dôstojné.

Viliam SOLOVIČ

Nepoučiteľní

Ostatné zasadnutie NR SR ukázalo, že napriek výsledkom volieb do VÚC Banskobystrického samosprávneho kraja poslanci vládnej i opozičných strán dali najavo svoju tvrdohlavosť a nepoučiteľnosť. V rozprave poslanci hovorili o narastajúcom extrémizme, napriek tomu ani to nestačilo na uznanie prezidentom vznesených námietok k zákonu o vyplácaní dávok v hmotnej núdzi. Extrémne názory Mariána Kotlebu dostali zelenú aj na pôde NR SR napriek tomu, že podmienka práce môže byť v rozpore s Ústavou SR.

Poslanci NR SR za stranu Smer – SD si dokonca neuvedomili, že neúspech ich kandidáta

na predsedu VÚC bol okrem iného zapríčinený i tým, že nielen že sa nechcel vzdať poslaneckej funkcie v europarlamente, ale ani poberania dvoch platov. Obdobne i ďalší obhajovali možnosť vykonávania dvoch funkcií a poberania dvoch mimoriadne dobrých platov v čase, keď rastie nezamestnanosť a značná časť ľudí musí niekoľkokrát obracať každý centík, aby mohli ako-tak prežiť.

Pred každými voľbami volebná kampaň každej parlamentnej politickej strany je plná sľubov. Sľubujú možné i nemožné, len aby získali voličov. Po voľbách však nastupuje krutá realita. Sľuby zostávajú sľubmi a pres-

dzujú sa riešenia podporujúce bohatých, poskytovanie výhod vládnucich elít, ich sponzorov bez ohľadu na stále narastajúcu chudobu a zotročovanie väčšiny národa.

Niet sa čo čudovať, že v takomto prostredí „demokratickej“ (rozumej kapitalistickej) spoloč-

Ludia už plným právom očakávajú činy namiesto rečí a skutočné zlepšenie života.

nosti v pravidelných intervaloch sa objavuje kríza, ktorá vyvoláva rast nezamestnanosti, naruša morálku, etiku a nedôveru v spravodlivosť. Ako možno takémuto systému dôverovať, keď napr. rozdiel medzi platmi zamestnancov a manažérov sa zvýšil viac ako 300-násobne. To jednoznačne ukazuje, ako vážne sú plnené predvolebné sľuby, komu štát slúži s celou svojou administráciou.

Ludia sa už zrejme za 24 rokov dostatočne nasýtili tých klamstiev, ohľupovania a ožobračovania. Jasne to dali najavo v účasti vo voľbách do VÚC, ale i vzdorom v druhom kole volieb v BBSK. Už prestali veriť rečiam o výhodách slobody a demokracie, o ktorých tak oddane pri vý-

Ludia už plným právom očakávajú činy namiesto rečí a skutočné zlepšenie života.

ročí novembra diskutovali jeho protagonisti. Lidia už plným právom očakávajú činy namiesto rečí a skutočné zlepšenie života. Nie v prospech hrstky zbohatlíkov, ale celej spoločnosti.

Výsledok volieb v BBSK je veľkým a zdá sa i posledným varovaním. Varovaním pred narastajúcim hnevom a nespo-kojnou so sľubmi politikov, s neriešením tých problémov

ktoré plodia nezamestnanosť, rast chudoby, nacionalizmus, beznádej a extrémizmus. Aj keď rast extrémizmu a neofašizmu je celosvetový problém, predsa len je mimoriadne hanebné, že na Slovensku v srdci SNP vo voľbách zvíťazí pravicový extrémista a vyznávač klérofašistického Slovenského štátu.

Pre politikov všetkých strán bez rozdielu by to malo byť dostatočným poučením, že bojovať proti tomuto narastajúcemu fenoménu je možné len spoločnými silami a riešením problémov trápiacich čoraz väčšiu skupinu ľudí. Len tak možno zabrániť ďalšiemu rastu a šíreniu extrémizmu, nacionalizmu a neofašizmu a zabrániť, aby sa nebudaj po budúcich voľbách tieto sily neobjavili aj v NR SR.

Tibor GRÉK

Znova sa musím zamyslieť

Ako člen ZO SZPB v Dolnom Kubíne sa dlhodobo zamýšľam nad otázkou existencie zväzu a perspektívy pokračovateľov členov našej organizácie. Jednou z dôležitých úloh SZPB je dôsledne chrániť pamiatku bojovníkov za slobodu. Je rad na našej generácii, aby sme sa toho ujali. Je nevyhnutné, aby bol prijatý zákon v NR SR o postavení SZPB v spoločnosti. Činnosti ZO SZPB či OblV sú v niektorých regiónoch na dostatočnej úrovni. Spolupráca so školami, mládežou, rôznorodé aktivity... No vždy sa musíme o niečo oprieť. Podľa mňa by sa mali veci riešiť zhora. Spoločnosť, vláda, školstvo, vyššie územné celky,

mestá a obce, členovia či aktivisti. Ďalším dôležitým poslaním a cieľom SZPB je verejne vystupovať proti extrémnym silám propagujúcim nacionalizmus, šovinizmus, rasizmus, antisemitizmus, neonacizmus a xenofóbiu. Dovolil som si citovať 7. bod stanov – poslanie a ciele. Je to smer a význam hlavne pre aktiváciu mladých ľudí žijúcich v tejto dobe a spoločnosti. Máme v radoch našich členov synov, vnukov a pravnukov priamych účastníkov odboja a zakladateľov SZPB. Bez podpory vlády a spoločnosti a bez financií je obtiažne zaktivizovať mládež, vytvárať rad činností v tomto smere. Každý vysokopostavený predsta-

viteľ našej spoločnosti – štátu pri prejavoch na pripomienkových pietnych akciách vyjadruje úctu a chválu, no poväčšine ostáva len pri slovách. Zoberme si historickú udalosť jednej z najväčších udalostí jednoty národa 20. storočia, Slovenské národné povstanie, kde bolo dať do obety aj vlastný život pre dosiahnutie cieľa. Slová by nestačili. Niekedy potešia, na chvíľu zahrejú. No nestačia. Poslanie a ciele sú nám jasné. No postavenie SZPB potrebuje v našej spoločnosti pevné základy.

Sľuby nám nepomôžu a nepomôžu ani našej krajine – spoločnosti.

Pavol STUČLÝ, ZO SZPB Dolný Kubín

BOHATSTVO bohatstva alebo CHUDOBA chudoby

Hovorí sa že na nový rok o slepačí krok. A snáď sa nám to v tomto roku aj podarí. Každý z nás má v tejto dobe starostí až nad hlavu. Rozlusknúť tento oriešok je väčší kumšt ako krížovka alebo sudoku. Labyrint života nikoho nešetří. Extrémy sú také vyhrtené, že už ani viac nemôžu byť. Na jednej strane celebrity, ktoré ukazujú svoj štýlový život v médiách, na druhej strane chudoba plaziaca sa už úplne

na dne duševnej, morálnej a materiálnej existencie. A tí ostatní, čo sa pohybujú od jednej strany k druhej – podľa toho ako sa zadarí. Ale dá sa aj ináč. Všetko je o našom chcení. Mnohí vo svete dávajú „rozum“ za ktorý sa tiež platí – zadarmo a obetujú aj materiálne bohatstvo aby povzniesli vzdelanosť a duševný rozvoj ľudstva. Na to je BOHATSTVO bohatstva. Lebo ani nám sa ne-

páci, keď stretáme bezdomovca, zanedbané a nevychované (ak sa tento pojem dá vôbec t.č. definovať) dieťa alebo dospelého. A to je tá CHUDOBA chudoby. Lebo aj pri menšom množstve materiálneho bohatstva sa dá vyžiť. Treba využívať rozum našich predkov, dary prírody, plody svojej práce – ako sa to kedysi hovorilo. Prajem úspešný nový rok.

Mária ŠTEVKOVÁ

Aká je činnosť základných organizácií SZPB?

Bilancovať činnosť niektorých základných organizácií Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, zabezpečovať ich organizačnú, ale i výkonnú činnosť je čoraz zložitejším a náročnejším procesom. Majú svoje logické príčiny, ktoré sú všeobecne známe. Pokúsím sa na niektoré upozorniť, prípadne ich zvýrazniť. Prvým a doslova alarmujúcim problémom, ktorý je pre budúcnosť niektorých organizácií existenčný, je stav ich členskej základne. Sme svedkami toho, že jej zakladajúci členovia, priami účastníci odboja, príslušníci oslobodzovacích armád východného, alebo západného frontu, internovaní v koncentračných táboroch, alebo priami pozostalí po padlých v druhej svetovej vojne postupne opúšťajú naše rady. Následkom toho rapídne klesá členská základňa, ba dokonca v menších dedinách či mestských častiach došlo k ich úplnému zániku. Ďalším problémom je i ochota, či skôr neochota niektorých funkcionárov obcí či miest morálne, prípadne i materiálne napomáhať členom výboru základných organizácií v ich aktivitách.

Ďalší problém súvisí s riadením činnosti samotných organizácií. Niektoré výbory sú pasívne, neaktivizujú členskú základňu a sú v úvodzovkách na najlepšej ceste k sebazániku. Možno je to kritický pohľad na činnosť základných organizácií SZPB na Slovensku a ich ďalšiu budúcnosť. Pokúsím sa však tento pohľad zmierniť tým, že existuje ešte obrovské množstvo takých základných organizácií, ktoré sú aktívne, hlas ich členov je počuť na rôznych oslavách, slávnostných príležitostiach, seminároch, besedách s mladou generáciou, návštevách na pamätných miestach bojov ako i verejných vyjadreniach proti tým silám z niektorých politických zoskupení nielen u nás, ale i za našimi hranicami, ktoré by radi vrátili svet do vojnových konfliktov. Už aj preto je nutné, aby naše organizácie pod vedením ústredných orgánov zväzu vyvíjali úsilie v tom smere, aby SZPB opäť zaujal v našej spoločnosti také postavenie, aké mu i z hľadiska historického poslania prináleží i pre budúcnosť, aby naše budúce generácie mohli žiť v mierovom prostredí.

Michal BENISKA

Pozdrav z kraja pod Duklou

V týchto dňoch, keď sme vstúpili do nového roku 2014 a sú v nás ešte živé spomienky na najkrajšie sviatky roka – Vianoce 2013 a na veselý záver minulého roka, by som rád pozdravil členov Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov na Slovensku. Želám im, aby tak, ako vstúpili do tohto roku s mnohými predsavzatiami, aby sa im všetko, čo si želajú v roku 2014, aj splnilo.

Nezabúdajme na tých ktorí bojovali za náš dnešný mierový život v Duklianskom priesmyku a na iných miestach našej milovanej domoviny.

V novom roku 2014 Vám želim šťastie a spokojnosť, pevné zdravie, aby ste ešte dlhý čas prispievali svojou činnosťou k rozvoju našej spoločenskej odbojárskej organizácie.

Milan MAGULÁK
predseda ZO SZPB vo Svidníku

Pýtajte sa ministerky zdravotníctva Zuzany Zvolenskej

Rubrika, v ktorej ministerka zdravotníctva Zuzana Zvolenská odpovedá na vaše otázky.

Tie môžete posilať na adresu bojovník@szpb.sk.

■ **Ako je to s uhrádzaním liečby slovenským pacientom v zahraničí?**

Jolana K., Košice

Aj na Slovensku platí smernica o právach pacientov pri cezhraničnej zdravotnej starostlivosti. V praxi to znamená, že občania môžu vycestovať za liečbou do iného členského štátu Európskej únie, pričom budú mať uhradené náklady v rovnakej výške, ako by tomu bolo na Slovensku. Inými slovami – zdravotná poisťovňa preplatí zahraničnú zdravotnú starostlivosť do výšky takej sumy, akú by uhradila poskytovateľovi u nás. Zvyšok si musí poistenec doplatiť sám. Poisťovňu písomne požiada o preplatenie nákladov do 3 mesiacov od ukončenia jej poskytnutia v inom členskom štáte, pričom treba predložiť aj lekársky nález a originál dokladu o zaplatení.

Poistenec má nárok na úhradu nákladov zdravotnej starostlivosti so súhlasom zdravotnej poisťovne, ak ide o plánovanú starostlivosť v inom členskom štáte, pričom súhlas dá poisťovňa, ak napríklad dané ochorenie nemožno u nás liečiť v primeranej lehote pri zohľadnení zdravotného stavu pacienta, prípadne sa u nás vyčerpali všetky možnosti liečby a od liečby v zahraničí sa očakáva podstatné zlepšenie zdravotného stavu, zabránenie jeho zhoršeniu či ochorenie si vyžaduje použitie vysokošpecializovaného a nákladného medicínskeho vybavenia, ktoré nie je u nás dostupné. O schválenie zahraničnej liečby žiada zdravotnú poisťovňu poistenec. Návrh na liečbu v cudzine vypisuje ošetrojúci lekár a potvrdzuje ju klinické pracovisko rovnakej odbornosti s tým, že dané ochorenie je potrebné liečiť v cudzine. Pokiaľ ide o ambulantnú zdravotnú starostlivosť v krajinách EÚ, rozšírila sa možnosť navštíviť aj poskytovateľov, ktorí nie sú napojení na verejný systém, a to aj bez súhlasu zdravotnej poisťovne. Pacienti zaplatia náklady priamo poskytovateľovi, a doma na Slovensku, kde sú poistení, požiadajú zdravotnú poisťovňu o preplatenie nákladov. Treba však pamätať na to, že zdravotná poisťovňa preplatí len náklady vo výške úhrady na Slovensku, pričom vždy musí ísť o liečbu, ktorá je uhrádzaná na základe verejného zdravotného poistenia. Do verejného zdravotného poistenia nie sú napr. zahrnuté kozmetická chirurgia, akupunktúra, telovýchovné lekárstvo, psychoanalýza... Ministerstvo zdravotníctva vyčlenilo takmer 130 výkonov z viac ako 20 odborov, ktoré musí pred cestou za hranice schváliť príslušná zdravotná poisťovňa.

Nedajte zlodejom šancu

Domy, byty či chaty si lepšie zabezpečte, zamykajte sa aj keď ste doma, neotvárajte cudzím ľuďom. To je niekoľko rád polície, ktoré odporúča dodržiavať, aby ľudia predišli vlámaniam do svojich obydlií.

V prípade, že má majiteľ bytu alebo cenné papiere, je nutné podozrenie, že ho vykradli, mal o tom informovať okrem polície aj banku alebo inštitúcie, u kto-

brániť napríklad tak, že si budú vhodové dvere, bránku do dvora zamykať aj keď sú doma. Zatvorené by mali mať aj okná, najmä pivničné, prízemné a podkrovné. „Odporúčame mať kvalitné vstupné bezpečnostné dvere a zámok v kombinácii s ďalšími zabezpečovacími prostriedkami, napríklad bezpečnostné závery, bezpečnostné retiazky, poistky dverových závesov, spevnené zárubne,“ uviedol Slivka. Na prízemí by si mohli ľudia namontovať mreže a bezpečnostné fólie na okná, balkóny a loggie.

Skrýše pod rohožkou, v kvetináci a na iných „bezpečných miestach“ nie sú podľa polície vhodné pre ukrytie kľúčov od bytov a chat. Polícia tiež odporúča napríklad „kukátko“ na dverách, neodporúča otvárať dvere a vpúšťať do bytu neznáme osoby. „Je vhodné naučiť tejto zásade aj deti a starých rodičov,“ zdôrazňuje Slivka. Odporúča tiež neschovávať väčšie množstvo peňazí a cennosti doma. Upozorňuje aj na to, že stiahnuté rolety na oknách môžu byť pre zlodejov signálom, že v byte nik nie je.

Polícia tiež odporúča po nastá-hovaní sa do nového bytu ihneď vymeniť zámky dverí za nové. „Pretože nevieme, kto všetko má od starej vložky kľúč,“ vysvetlil hovorca. Na zvončeky odporúča dávať meno v množnom čísle, aby nebolo zrejmé, koľko osôb v byte býva. Podľa polície sú tiež výhodou dobré vztáhy so susedmi, ktorí by mohli dohliadať na bezpečnosť bytu v neprítomnosti majiteľa, prípadne mu pravidelne vyberať schránku. **red TASR**

Ľudia môžu vlámaniam zabrániť napríklad tak, že si budú vhodové dvere, bránku do dvora zamykať aj keď sú doma. **Ilustr. foto: Bojovník**

činu by malo zostať nedotknuté. „Ničoho sa nedotýkať, nič nepremiestňovať, urobiť si zoznam vecí, ktoré chýbajú,“ radí hovorca prezídia policajného zboru Michal Slivka.

Ak boli ukradnuté platobné karty, šekové či vkladné knižky

rých sú cenné papiere vedené. „Zablokovanie účtu proti manipulácii páchatelom musí byť rýchle,“ zdôraznil Slivka. Ak dôjde k odcudzeniu dokladov (pas, občiansky preukaz a iné), treba to tiež ihneď nahlásiť.

Ľudia môžu vlámaniam za-

Spomienka na M. Nešpora

Na bratislavskom cintoríne v Slávičom údolí sa 13. decembra stretla početná skupina členov SZPB, občanov a žiakov základnej školy na Tilgnerovej ulici, aby si uctili pamiatku vysokoškolača, rodáka zo Skalice Mirka Nešpora, ktorého za aktívnu účasť v protifašistickom odboji zatklí a umučili členovia Hlinkovej gardy.

K pamätníku na hrobe položili kyticu kvetov. Predseda Oblastného výboru SZPB Martin Krno pripomenul krátky, no cieľavedomý život mladého človeka, ktorý sa popri vysokoškolskom štúdiu na technickej univerzite chcel stať stavbárom, no nesúhlasil s profašistickým poriadkom Slovenského štátu a aktívne sa zapojil do boja proti nemu, za jeho zmenu. Jeho aktivity však prezradili a gardisti ho zatklí, vypočúvali a umučili. Po vojne niesla jeho meno budova vysokoškolského internátu. Busta antifašistu je dnes v hale Slovenskej technickej univerzity.

M. Krno vyslovil požiadavku, aby v meste pribudla aj niektorá z nových ulíc, aby sa jeho pamiatka ešte zvýraznila. Verše Janka Kráľ zarecitoval žiak školy Samuel Rayman. Pietnej spomienky sa zúčastnila aj starostka Karlovej Vsi Iveta Hanulíková s ďalšími spoluobčanmi.

Členovia SZPB potom v krátkych rozhovoroch so žiakmi pripomenuli svoje spomienky na účasť v odboji a vyzvali ich, aby na odkaz ľudí, ktorí v tomto boji položili životy, nezabudli a nepripustili návrat podobného obdobia v našich dejinách. **/mlk/**

Hrob Mirka Nešpora na cintoríne v Slávičom údolí v Bratislave. **Foto: wikipedia**

Ocenili jubilantov

Na nedávnej členskej schôdzi Zväzu vojakov SR, klub Nové Mesto nad Váhom, sa opäť stretli jeho členovia a sympatizanti v klube dôchodcov.

Predseda Rady klubu ZV SR Štefan Bumbál sa prihovoril k prítom-

ným a jubilantom, ktorým odovzdal pri príležitosti ich významného životného jubilea Pamätný list od Zväzu vojakov SR a Blahoprajný list od Rady klubu ZV SR v Novom Meste nad Váhom. Zároveň odovzdal i preukazy novým členom. Správu

o činnosti Rady klubu od poslednej členskej schôdze predniesol jej tajomník pplk. v.v. Horst Hladlovský.

Súčasný stav členskej základne je 112 členov a 11 sympatizantov. Je dôležité a potešiteľné, že sa schádzajú pravidelne, majú sa o čom porozprávať, pospomínať.

Viliam SOLOVIČ

69. ročník bežeckého memoriálu Michala Jurku a Michala Olejára

sa uskutoční

19. 1. 2014 v obci Hostie

Podujatie organizuje ZO SZPB a OcÚ Hostie, za účasti vzácnych hostí a priamych účastníkov odboja. Memoriál je venovaný pamiatke padlých partizánov z východného Slovenska, ako aj všetkým občanom obce a partizánom, ktorí sa 15. 1. 1945 zaslúžili o obranu obce pri prepade nemeckými vojakmi.

PROGRAM:

- 09.00 Ďakovná sv. omša v miestnom kostole
- 10.00 Uctenie pamiatky pri hrobe padlých partizánov v miestnom cintoríne
- 10.30 Slávnostné príhovory hostí a pietny akt kladenia vencov pri pamätníku padlých v strede obce
- 11.00 Začiatok športovej časti memoriálu
- 13.00 Vyhodnotenie a ocenenie najlepších bežcov
- 13.30 Záver

Martin Benček, predseda ZO SZPB Hostie

Na konci roku členovia SZ

Aktívny rok Badínčanov

Tak ako každoročne, v polovici decembra sa zišli členovia ZO SZPB v obci Badín, aby na hodnotiacej schôdzi a spomienkou na povstalecké Vianoce uzavreli rok 2013. V úvode medzi sebou privítali hostí, a to pána Jozefa Knopa, člena predsedníctva OblV Banská Bystrica, ako aj riaditeľa základnej školy Milana Krúpu. Schôdzu pozdravili žiaci ZŠ svojím kultúrnym programom.

Správu o činnosti ZO predniesol tajomník Ján Donoval. Bola to najmä účasť členov na oslavách 68. výročia oslobodenia obce sovietskou a rumunskou armádou, turistický výlet členov k pamätníku sovietskych letcov, ktorí zahynuli v katastrofe obce pri havárii v októbri 1944, oslavy 69. výročia SNP, účasť členov na akciách usporiadaných OblV SZPB Banská Bystrica. Bolo spomenuté aj vydanie knihy Badín a SNP v spomienkach a ďalšie akcie. Po uvedení správy o hospodárení za rok 2013 a návrhu rozpočtu na rok 2014 bol prednesený plán aktivít na rok 2014, v ktorom si pripomenieme 70. výročie SNP. Viac ako po iné roky chceme zlepšiť spoluprácu

so ZŠ, a to formou besied, návštevu historických miest spojených s udalosťami z obdobia SNP, ako aj účasťou žiakov na kultúrnych programoch pri slávnostných príležitostiach. V ďalšej časti schôdze boli ocenení členovia ZO pri ich okrúhlych životných jubileách malým darčekom.

V diskusii vystúpil aj p. Knop, ktorý podal informáciu zo zasadnutia predsedníctva OblV.

Na záver schôdze mal príhovor tajomník ZO v duchu spomienok na povstalecké Vianoce 1944. Po ukončení hodnotiacej schôdze si členovia pochutili na tradičnej predvianočnej kapustnici.

Ondrej DANKO, predseda ZO SZPB
(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Členovia ZO sledujú vystúpenie žiakov ZŠ.

V Liptovskej Osade

Začiatkom novembra prebehla hodnotiacia schôdza ZO SZPB v Liptovskej Osade. Jej činnosť môžeme hodnotiť veľmi kladne. V priebehu roka sme 57 hodín brigádovali na úpravách pamätníkov a priestranstiev obce.

Pri spomienke na vypálenie obce, jej oslobodenie a výročia spojené so SNP sme uskutočnili slávnostné kladenie vencov k pietnym tabuliam v obci a Korytnici. Pri týchto oslavách sme pre členov pripravili malé občerstvenie a zaspomínali na chvíle hrôzy, ktoré prežili naši občania počas vojny. V priebehu roka sme navštívili starých a ťažko chorých členov. Prirodzený úbytok členstva sme nahradili mladými členmi, najmä pedagógmi zo základnej školy, čo nás teší.

V nadchádzajúcom roku má naša organizácia v pláne neznížiť stav členstva a v spolupráci s vedením obce hodlá upraviť pamätníky v Korytnici a na Hiadel'skom sedle, pripraviť slávnostné kladenie vencov pri príležitosti osláv 70. výročia SNP a v jarnom období urobiť očistu priestranstva v okolí pamätných miest.

Odhodlanie členov je veľké, aj keď ich vek je vysoký, ale chuť pracovať im môže závidieť nejeđen mladý človek

tajomníčka ZO SZPB

Pohľad na účastníkov členskej schôdze v Žarnovici.

Foto: mš

Na Mikulášskej kvapke slobody daro

Kvapka slobody

V priestoroch Mestského kultúrneho strediska v Tornali sa uskutočnil už 8. ročník Mikulášskej kvapky slobody. Túto akciu organizuje tradične Klub darcov krvi. Mestský úrad a Základná organizácia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v Tornali v spolupráci s Národnou transfúznou službou SR, pracoviisko Banská Bystrica.

Akciu uskutočňujú v predvečer oslobodenia mesta od fašistov vojakmi Černej armády a v rámci nej zaradených aj rumunských vojakov.

Miesto odberu navštívilo 41 občanov, ktorí boli ochotní darovať najvzácnejšiu tekutinu – krv. Z nich zaregistrovali pracovníci NTS 35 darcov z ktorých odobrali krv 33 ľuďom. Ostatní z rôznych, najmä zdravotných dôvodov, krv nemohli darovať.

O tom, že akcia má už svojich priaznivcov svedčí aj účasť darcov, ktorí docestovali až z Bratislavy (Dominika Lakotová, študentka VŠ), z Nitry Miroslav

Dodias – vojak z povolania, Nikoleta Kosztúrová z Aboviec, prišla darovať krv aj jej mamička Silvia.

Ostatní darcovia krvi boli z Tornale.

Všetkým darcom, ale aj tým, ktorým krv nemohla byť odobraná, v mene pacientov, ktorí čakajú na ich krv, aj touto cestou ďakujeme. K úspešnému priebehu tejto humannej akcie sa pričinili aj Štefan Juhász z Chanaavy, starostovia Tibor Kosztúr z Včelínice, Ján Šebňok zo Stránskej, Jozef Legát, Ladislav Czízi a p. Kamenský z Tornale.

Jozef PUPALA

Do ďalšej práce

Plénum Oblastného výboru SZPB v Nitre sa na svojom zasadnutí 4. decembra 2013 zameralo na plnenie záverov XV. zjazdu a oblastnej konferencie a na úlohy zo zasadnutí z júna a septembra.

V úvode primátor mesta Nitra J. Dvonč poďakoval účastníkom za výraznú spoluprácu v uplynulom období a zaželel členom SZPB chuť do ďalšej práce, ktorá bude v budúcom období mimoriadne náročná.

V správe o činnosti OblV SZPB predseda J. Havel konštatoval, že sa

zvyšuje angažovanosť v organizovaní a zabezpečení účasti predstaviteľov samosprávy a štátnej správy na dôstojnom priebehu osláv. Organizácia pripraví „Pamätný list OblV SZPB v Nitre“ k nastávajúcimi oslavám 70. výročia SNP, bojov o Duklu, k oslobodeniu miest a obcí v regióne a k ukončeniu

2. svetovej vojny. Vyzdvihol lepšiu spoluprácu s obecnými zastupiteľstvom v Skýcove, Zlatne a Hostí. Úspešnosť 25. ročníka Náučného partizánskeho chodníka Skýcov – Zlatno je toho dôkazom. Poďakoval oblastnej organizácii Smeru-SD v Nitre a primátorovi mesta za poskytnutie autobusov na túto akciu, novému veliteľovi Nitrianskej raketovej brigády plk. Miroslavovi Lorincovi za dôstojné organizovanie spomienky „Červené maky“ 11. novembra, ktorá sa dostáva do väčšej pozornosti občanov mesta a oko-

PB hodnotili aj oslavovali

Foto: od

ZO SZPB v Dobrej Nive nezabúda na svojich jubilentov.

Foto: zz

valo krv 33 darcov.

Foto: JP

V Žarnovici bolo veselo

Ešte koncom novembra mala Základná organizácia SZPB v Žarnovici členskú schôdzu. Na úvod sme si vypočuli hudobné vystúpenia žiakov ZUŠ v Žarnovici. Potom nasledovalo kultúrne vystúpenie speváckeho súboru PRAMEŇ. Určite mi dajú za pravdu všetci zúčastnení, že nás to veľmi potešilo a navodilo nám dobrú náladu. Prichystali si pre nás aj prekvapenie – gruzínsku ľudovú pieseň Suliko.

Tieto hudobné vystúpenia mali aj svoj význam. Nielenže slávnostne otvorili našu schôdzu, ale zároveň boli aj darčekom všetkým našim členom – jubilantom z roku 2013. A to, že ich bolo neúrekom, je fakt – tento rok mali okrúhle jubileum 12 naši členovia. Aby to nebolo také jednoduché, 18. 12. mal 70 rokov náš oblasťný predseda, člen predsedníctva Ústrednej rady SZPB pán Jaroslav Bulko, plk. v.v. Prekvapenia sa vydarili, za čo sme dostali od neho veľké poďakovanie.

Po slávnostnom otvorení nasledovala správa o činnosti a hospodárení. Túto predniesol Milan Šteško, pplk.v.v. – náš predseda. Zvýraznil nutnosť našej aktivity aj do budúcnosti a poďakoval sa všetkým prítomným za zdarný a aktívny rok 2013. Tiež hovoril o dôležitosti spolupráce nielen s mestským úradom, ale aj s ostatnými organizáciami v našom meste. Prvé krôčiky sa nám už podarili – keď

sa na VATRE SNP podieľajú aj dobrovoľný hasičský zbor, Matica slovenská a súbor Prameň, a dúfajme, že sa pridružia aj ďalší.

Vzácnou účasťou pocítil našu schôdzu Kamil Danko, primátor mesta. Jeho slová nás povzbudili do ďalšej činnosti. Sme radi, že v našom meste nebolo zabudnuté na krutosť a obeť vojny, tiež na tých, ktorí ako mladí museli bojovať vo vojne. Keďže všetci už majú dôstojné pomníky a pamätníky, spomienky prežijú aj do ďalších generácií. A my sme hrdí, že sme sa aj my čiastočne na tom podieľali.

Za Oblasťný výbor SZPB zo Žiaru nad Hronom nám povedal potrebné informácie Jaroslav Bulko, predseda. Začal s tou horšou správou – že im vykradli kanceláriu. Počas diskusie sme si zaželali viacej spevom veľa radosti a šťastia v nasledujúcich sviatočných dňoch, aby sme si ich užili v zdraví a kruhu najbližších.

Mária STEVKOVÁ

Hodnotili svoju činnosť

Základná organizácia SZPB v Dobrej Nive hodnotila svoju činnosť za uplynulé obdobie na slávnostnej členskej schôdzi. Táto sa uskutočnila 27. novembra 2013 v zasedačke obecného úradu.

Správu o činnosti predniesol jej predseda Ján Slosiarik a uviedol v nej všetky aktivity, na ktorých sa členovia organizácie zúčastnili. V Dobrej Nive si občania pravidelne pripomínajú výročie oslobodenia obce, koniec II. svetovej vojny, ale aj vypuknutie SNP. Tieto tradície je možné udržiavať len vďaka podpore vedenia obce, jej starostu, ale aj obecného zastupiteľstva. K dôstojnému priebehu osláv prispievajú aj žiaci so ZŠ s MŠ Juraja Sláviky Neresnického, či už kultúrnym programom, ale aj účasťou na lampiónovom sprievode. Viacerí členovia sa zúčastnili aj spomienkových osláv vo Zvolene, na Kováčovej i na Jankovom vŕšku. Na Stretnutí generácií na Kališti ich bolo až 17 a všetci boli veľmi spokojní s organizáciou celého podujatia. Zaujímavým podujatím bola aj turistická vychádzka pre žiakov a ich rodičov na hrad Čabrad' 8. mája, ktorá začala pri pamätníku padlých na námestí v obci. Športovcov

potešil 13. ročník tenisového turnaja O pohár SNP.

Na schôdzi sa hovorilo aj o úlohách pre budúci rok, v ktorom si pripomenieme 70. výročie vypuknutia SNP. V pláne úloh ostali už tradičné podujatia, ktoré neodmysliteľne patria do kalendára akcií. Zaujala aj pripravovaná akcia Oblasťného výboru Zvolen – návšteva koncentračného tábora v Mauthausene. Schôdze sa zúčastnil aj starosta obce Martin Krúdy, tiež člen ZO SZPB, ktorý informoval o podujatiach v roku 2014, v ktorom si bude obec pripomínať 760. výročie prvej písomnej zmienky o obci.

Aj na tejto schôdzi sa gratulovalo. Tentokrát bola oslávenkyňa Anna Bučanová, ktorej všetci prítomní členovia zaľahozelali k jej významnému životnému jubileu.

Potom už nasledovalo posekanie pri občerstvení a v samom závere schôdze vinše k Vianociam.

Zdenko ZAJAC
podpredseda ZO SZPB v Dobrej Nive

polrok bol uhradený z vlastných prostriedkov. Predpoklad je, že dotácia v približnej výške bude aj v roku 2014.

Diskutujúci členovia pléna sa vyjadrili k súčasnej činnosti zväzu, organizovaniu návštev u nepohyblivých členov, termínom akcií a k starostlivosti o bývalých funkcionárov. Vyjadrili sa aj k zmenám názvov ulíc v Nitre a k súčasnej situácii na Slovensku a upozornili na rozmáhajúce sa negatívne pohľady na SNP a oslobodenie Československa.

V uznesení prítomní schválili

plán úloh na ďalšie obdobie, zvolili p. Antalíkovú za členku ORK, prijali nových členov a súhlasili s udelením vyznamenaní a zväzových ocenení k významným výročiam v ďalšom období.

Zatiaľ sa nám nedarí získať vyšší počet mladých ľudí za členov zväzu. Nakoľko ÚR SZPB podpísala dohodu s MŠ SR, ktorá dáva priestor objasňovať pravdivú históriu protifašistického odboja a presadzovať jeho odkaz v našich podmienkach, bude sa organizáciám postupovať úspešnejšie.

Gustáv STOPKA

Slovenské historické osobnosti 1939–1945

Ján JANČIGA

nadporučík spojenia, spojovací referent spojovacej správy. MNO v Bratislave

* 26. 12. 1913 Ťapešovo, okr. Námestovo

† 10. 9. 1997 B. Bystrica

Foto: VHU Bratislava

Po absolvovaní Učiteľského ústavu v Modre v rokoch 1929–1933 vykonal v rokoch 1935–1937 voj. prezenčnú službu v Trenčíne a v Banskej Bystrici. Počas výkonu prezenčnej služby absolvoval v r. 1935–1936 ŠDPZ a kurz pre veliteľov spojovacích čiat. 1. 2. 1937 bol povýšený do hodnosti ppor. pechoty. Po skončení prezenčnej služby učil v r. 1937–1939 na Štátnej ľudovej škole v Oščadnici-Rovnom, okr. Čadca a bol správcom Štátnej ľudovej školy v Snežnici, okres Kysucké Nové Mesto. Od 28. 8. 1939 do 6. 11. 1939 sa zúčastnil s p. pl. 3 bojov proti Poľsku ako

veliteľ spoj. roty. 17. 11. 1939 bol prijatý v hodnosti poručíka pechoty za dôstojníka pechoty z povolania v p. pl. 7 v Žiline. 29. 2. 1940 bol premiestnený k OVZ Piešťany, od 10. 5. 1940 k náhradnej sprav. rote ako šifrový dôstojník. Od 15. 6. 1940 absolvoval 3-mesačnú stáž v Nemecku, 1. 8. 1940 bol povýšený do hodnosti npor. pech. 19. 9. 1940 sa stal veliteľom náhradnej sprav. roty a 11. 11. 1940 telefónnej roty. Od 1. 1. 1941 bol preložený do skupiny dôst. spoj. vojska v hodnosti npor. spoj. Od 1. 3. 1941 bol spolu s OVZ premiestnený do posádky Žilina, od 15. 9. 1942 na VVZ do Trenčína na funkciu referenta. Od 1. 7. 1943 sa zúčastnil ťaženia proti ZSSR ako navigačný dôst. letky 41, po návrate z poľa sa 13. 11. 1943 vrátil k VVZ do Trenčína ako spoj. referent. Od 15. 9. 1944 do 31. 3. 1945 bol za-

radený na funkciu spoj. referenta spoj. správy MNO v Bratislave, potom ušiel zo Slovenskej armády a zdržiaval sa u rodiny v Trenčíne. 1. 5. 1945 sa prihlásil do čs. armády v Turčianskom Svätom Martine, od 2. 5. 1945 do 25. 6. 1947 bol odvlečený do zajatia v ZSSR. 5. 5. 1947 ho na základe rozhodnutia Prijímacej komisie MNO pre dôst. a rotmajstrov slovenskej národnosti povolali do činnnej služby. 5. 8. 1947 bol v hodnosti npor. let. ustanovený do funkcie veliteľa spoj. letky 4 v Spišskej Novej Vsi, od 22. 5. 1948 vo Zvolene. Od 15. 4. 1949 bol dočasným veliteľom leteckého spoj. pl. 3 vo Zvolene. Od 25. 7. 1949 velil 1. peruti let. spoj. pluku 3, 1. 10. 1949 bol povýšený na kpt. let., od 1. 12. 1950 bol ZV 4. výcvikového práporu 1. let. spoj. pluku. Od 1. 4. 1951 pôsobil ako referent pre výcvik 4. výcvikového práporu,

od 22. 12. 1952 do 15. 5. 1953 bol zástupcom náčelníka pre výcvik a boj. prípravu v Škole mladších spoj. špecialistov letectva vo Zvolene, potom náčelníka spojenia. V r. 1953–1954 absolvoval Šturmské a spojovacie učilište v Chrudimi, 18. 6. 1954 ho povýšili na mjr. Od 1. 8. 1954 bol ZV pre veci technické v 4. sklade let. tylu Zvolen, od 12. 4. 1955 bol jeho náčelník. Od 5. 12. 1955 vykonával funkciu náčelníka odd. letecko-technického zásobovania skladu 3. ltd, od 6. 2. 1956 bol pomocníkom náčelníka spoj. pre rádio 32. bitevného let. pluku. 30. 11. 1957 bol prepustený do zálohy a pracoval ako technický a prevádzkový úradník.

(P. KRAJČIROVIČ)

(Prevzaté z knihy *Vojenské osobnosti dejín Slovenska 1939–1945*, ktorú vydal Vojenský historický ústav v Bratislave v roku 2013.)

Keď kráčajeme životom

V živote zažijeme všeličo. Aj dobré. Aj zlé. Treba byť optimistom. A taký človek je náš predseda Jaroslav Bulko, plk.v.v. Čas ubieha a my mu chceme zablahoželať k jeho 70. narodeninám. Prajeme mu pevné zdravie, šťastné dni. Aby si ešte dlho užíval dôchodcovské časy s nami a rodinou.

Vojenská kariéra ho predurčila zaujímať sa aj teraz o našu spoločnosť. Aktívne pracuje už 3. funkčné obdobie ako člen ÚR SZPB a ako predseda Oblastného výboru riadi činnosť 21 základných organizácií SZPB v okresoch Žiar nad Hronom, Banská Štiavnica a Žarnovica. Jeho veľkým prínosom je komunikatívnosť a podpora

dobrych myšlienok a projektov. Aktívne sa pričínal o rozširovanie novej členskej základne. Pravidelne sa zúčastňuje členských schôdzí v oblasti a spomienkových akcií a je známy dobrými vzťahmi s vedením miest a okresov. Tieto prednosti čerpá zo „starých“ čias, keď bol aktívny vojak z povolania. Bol činný aj ako školiteľ v Zväzarme, takže má veľmi dobrý vzťah k mládeži a mladým ľuďom.

Musíme však povedať, že sa angažuje aj v Jednote dôchodcov Slovenska. Pravidelne nás informuje o dianí v SZPB a plánoch do budúcnosti. Snaží sa byť prospešný a aktívny pre nás všetkých. Organizovaním rôznych zájazdov nám

Jaroslav Bulko

Foto: archív

umožňuje spoznať nové miesta. Za toto všetko sa mu chceme za celý Oblastný výbor SZPB v Žiari nad Hronom poďakovať. Zároveň vyslovujeme presvedčenie, že jeho aktívny a zodpovedný prístup ku členstvu v SZPB prinesie aj do budúcnosti dobré výsledky a stabilitu členskej základne v našom regióne.

Jaroslav Bulko, plk.v.v., sa narodil 18. 12. 1943 v Trenčíne. Absolvoval SPŠ a v rokoch 1961 až 2002 bol vojakom z povolania. Je držiteľom viacerých vyznamenaní: Za službu vlasti, Za obranu republiky, získal Pamätnú medailu MO SR, Medailu M. R. Štefánika III. a II. stupňa, Medailu kpt. Nálepku, Pamätnú medailu k 60. a 65. výročiu porážky fašizmu a iné.

Za Obľv SZPB Mária ŠTEVKOVÁ

Jubilujúci tajomník

Blahoželanie M. Žižákovi

Foto: jr

Tajomník Oblastného výboru SZPB vo Svidníku Mikuláš Žižák si 23. novembra 2013 spolu s členmi predsedníctva oblastnej organizácie pripomenul svoje jubilejné 60. narodeniny. Pri tejto príležitosti mu predseda oblastného výboru Jozef Rodák odovzdal medailu M. R. Štefánika III. stupňa. Toto vyznamenanie jubilantovi udelila Ústredná rada SZPB v Bratislave na návrh predsedníctva Oblastného výboru SZPB vo Svidníku.

Mikuláš Žižák ako tajomník dlhodobo presadzuje pokrokové, demokratické a humanitné tradície odkazu boja za slobodu a proti fašizmu. Zvlášť sa angažuje pri regionálnych oslavách nášho národnooslobodzovacieho boja v 2. svetovej vojne v kraji pod Duklou.

Osobitne je potrebné vyzdvihnúť jeho priateľský vzťah k členom oblastnej organizácie, čo prispieva k utužovaniu vzájomných vzťahov v základných organizáciách pri presadzovaní zjazdových uznesení SZPB.

Oslavy jubilanta sa niesli v družnej priateľskej atmosfére. Na druhý deň Mikuláša Žižáka prijal primátor mesta Svidník Ján Holodňák, ktorý menovanému k jeho životnému jubileu udelil ďakovný list za jeho odvedenú prácu pri propagovaní protifašistického odboja v 2. svetovej vojne a vzájomnú spoluprácu.

Členovia výboru SZPB želajú jubilantovi do ďalších rokov pevné zdravie, rodinnú pohodu a zdravého elánu v práci.

Jozef RODÁK, predseda Obľv SZPB

V DSS Harmónia Strážske

Svoje 89. narodeniny oslávil 23. novembra priamy účastník odboja Jozef Makar. Členky ZO SZPB v Strážskom oslávencomi k narodeninám zablahoželali.

Medzi vinšovníkmi nechýbala ani Helena Nemcová, ktorej otec bol tiež priamy účastník odboja. Prišla aj s vnučkami, ktoré oslávencomi predniesli básničky. Nemôžem nespomenúť Jolanu Megelovú, ktorá si tiež našla čas a prišla jubilantovi poblahoželať. Popoludnie sa nieslo v príjemnej atmosfére, keď pán Jozef položil Radke a Nelke otázku – má to dve hlavy,

štyri oči, štyri uši a šesť nôh, čo je to? – no predsa jazdec na koni.

Pán Jozef pospomínal na svoj uplynulý život, 17 rokov žije bez manželky, no a v Domove sociálnych služieb Harmónia sa má dobre. „Som tu spokojný, zvykol som si, nemenil by som,“ takto zauvažoval.

Čas nám rýchlo ubehol, pán Jozef je veľmi srdečný, zhovorčivý a sčítaný, dá sa s ním rozprávať o všeličom. Vnučky odmenil malou sladkosťou. Želáme mu pevné zdravie, aby sme mohli o rok osláviť okrúhlu 90.

Anna ZABLOUDILOVÁ
ZO SZPB Strážske

Jubilantovi Jozefovi Makarovi zavinšovali k narodeninám.

Foto: az

- **Bratislava 3:** Štefan Čerešňa 93 rokov.
- **Bratislava 12:** Štefan Kozáček 94 rokov.
- **Bratislava 16:** Rozália Víchová 88 a Jozefína Vašinová 83 rokov.
- **Bratislava 19:** Ján Škorec 91 a Mária Bohrnová 60 rokov.
- **Bernolákovo:** Katarína Koporcová 50 rokov.
- **Banská Bystrica – Fončorda:** Božena Bullová a Imrich Klíbaní 87, RSDr Anton Hoffmann 65 rokov.
- **Banská Bystrica – Tr. SNP:** Ing. Vladislav Syruček 87, Katarína Krížová a Ing. Štefan Demeter 65 rokov.
- **Banská Bystrica – Tr. SNP/A:** Lýdia Bancíková 90 a Ing. Pavol Sečkář, PhD. 75 rokov.
- **Banská bystrica – Uhlisko:** Anna Ivašková 89, Vojtech Hanus 87 a Blažena Sejková 83 rokov.
- **Banská Bystrica – Stred:** Filip Patráš 85 a Mgr. Dušan Krakovský 30 rokov.
- **Blatnica:** Miloš Špánik 84 rokov.
- **Bardejov 1:** Anna Šustrová 92, Mária Rogul'ová 89 a Anna Michaličková 86 rokov.
- **Bardejov 2:** Verona Barvirčáková 87, Anna Kubišová 85, Mária Foľtová, Helena Potičná a PhDr. Vasil' Gula, CSc. 75 rokov.
- **Bardejov 3:** Anna Pacosová 92 a Mária Koščáková 70 rokov.

- **Bardejov 4:** Mária Katanniková 94, Anna Babejová 88 a Katarína Vantová 82 rokov.
- **Becherov:** Anna Slavkovská 70 rokov.
- **Beloveža:** Mária Soroková 70 rokov.
- **Čierny Balog:** Anna Sitárčiková 91 a Antónia Belková 83 rokov.
- **Čadca:** Anna Kristanová 81, MUDr. Elena Loreková a Gizela Mikitová 80, Lubomír Murgaš 70 rokov.
- **Čičmany:** Pavol Gaplovský 89 rokov.
- **Detva:** Mária Ostrihoňová 86, Ján Fekiač 85, Amália Vreštiaková 83, Martin Strelec 82, Mária Ďuricová, Anna Luptáková, Ján Krnáč a Jozef Goliam 80, Zoltán Rotik, Ján Fekiač a Ján Nosál 70, Janka Mihalovičová, Milan Konôpka, Štefan Michálik a Ján Chebeň 65, Štefan Bystriansky, Alena Dekréťová a Eva Huboňová 55, Bohuslav Ilavský a Ladislav Slahúčka 50, Jozef Borák 45, Milan Sarvaš ml. 40 a Lenka Chlebničianová 30 rokov.
- **Dolná Krupá:** Agneša Mihalovičová 90, Terézia Nemečková a František Baránek 75 rokov.
- **Donovaly:** Jana Styková 70 rokov.
- **Dolný Kubín:** Žofia Janotová 92, Pavol Gonda 88, Ing. Eduard Trizuljak 87, Ján Mihál 82 a Lídia Lettrichová 75 rokov.
- **Dunajská Streda:** Nina Leffle-

- rová 89, Helena Chrenková 81 a Peter Bučko 50 rokov.
- **Horná Štubňa:** Juraj Mračko 91 rokov.
- **Horná Lehota:** Zlatica Chomičová 90, Klára Šperková a Elena Koľajová 70 rokov.
- **Humenné 1:** Ladislav Farbanec 70 rokov.
- **Hertník:** Božena Košutová 60 rokov.
- **Chmeľová:** Ladislav Mackul'ák a Vasil' Varjan 90 rokov.
- **Chltenica:** Božena Krajčířiková 84 rokov.
- **Krivé:** Zuzana Čičilová 90 rokov.
- **Klenovec:** Ján Kasáč 93, Pavel Jakabšic 84, Zuzana Drozdíková 80 a Mgr. Katarína Zamborová 45 rokov.
- **Kšinná:** Zuzana Botková 92 rokov.
- **Kremnica:** Zuzana Güntherová 94, Rozália Marková 81 a Ján Komora 75 rokov.
- **Kráľovský Chlmec:** Alžbeta Fetyková 81 rokov.
- **Liptovská Teplička:** Anna Muchová 94, Mária Kostolníková 75, Ján Černoňorský a Ján Čonka 65, Elena Veštúrová 60 rokov.
- **Liptovská Osada:** Leopold Mudrončík 94, Mária Bačovská 89, Mária Vanovčanová 82, Vilma Mráziková 81, Peter Jurgoš 80, Viera Vlniešková 75 a Emília Praženicová 70 rokov.
- **Liptovský Mikuláš:** Jolana Dorniaková 96, Elena Nemčoková 89, Ing. Pavel Chrapčíak 88, Zuzánek Kulina 87 a Božena Staroňová 84 rokov.

- **Liptovské Revúce:** Magdaléna Lazíková, Zuzana Macíková, Filoména Mikulajová, Paulína Gazdaricová a Dominik Praženica 90 rokov.
- **Levoča:** Štefan Sopko 94 a Marta Bretzová 89 rokov.
- **Levice:** Anna Nováčiková 95 a Judita Široká 83 rokov.
- **Lučenec 2:** Ondrej Strapko 89 a Helena Chlebničianová 88 rokov.
- **Myjava:** Kristína Vachulová 85 a Ján Martiš 80 rokov.
- **Medzibrod:** Magdaléna Sanitrová 85, Štefan Stančev 65, Eva Flašíková a Lubomír Hlaváčik 60 rokov.
- **Makov:** Ludmila Lučaničová 95 rokov.
- **Michal'any:** Piroška Čorbová 45 rokov.
- **Martin – Východ:** Mária Baričiaková 93 a Milan Malovík 88 rokov.
- **Martin – Sever:** Pavol Finka 90, Pavla Kováčová 82, Oľga Tišliarová 75 a Anna Boďová 70 rokov.
- **Martin – Priekopa:** Marta Mažaryová 65 rokov.
- **Necpaly:** Mária Sumková 80 rokov.
- **Novosad:** Ondrej Petrus 70 a Cyril Maďar 45 rokov.
- **Podhradie:** Ľudovít Bella 88 rokov.
- **Prievidza pri HBP:** Ján Dolinský 92 a Anton Švarc 70 rokov.
- **Pohorelá:** Kristína Baksová 92, Mária Chromčová a František Tlučák 86, Júlia Haľaková 81 a Mária Kalmanová 70 rokov.

- **Stará Turá:** Anna Skalská 85 a Mária Dekanyová 60 rokov.
- **Sliach:** Zlatica Egryová 89 rokov.
- **Skýcov:** Pavel Černák 86 a Anna Godorová 55 rokov.
- **Svit:** Anna Gavalierová 91, Ján Brozman 90 a Emília Puková 86 rokov.
- **Sučany:** Anna Frolová a Veronika Babčová 86, Marie Gregušová 65 rokov.
- **Sečovce 2:** Mária Krišková 91 rokov.
- **Trebišov 1:** Jozef Dulina 84 a Mária Homindová 70 rokov.
- **Trenčianske Teplice:** Leona Strebingerová 89, Ing. Viktor Sedlák, CSc. 82, Eva Darnádiová 65 a Anna Oravcová 60 rokov.
- **Topoľčany 1:** Irena Hupková 84, Anastázia Stanková 80 a Magdaléna Hippíková 70 rokov.
- **Trenčín 2:** Paulína Zlatovská 89 a Margita Ondrášiková 84 rokov.
- **Trnava 1:** Severin Mikláš 94, Eleonóra Kráneová 83, Edita Pavlíková 81 a Milan Horníček 75 rokov.
- **Zvolenská Slatina:** Mária Janspalová 70 rokov.
- **Zborov:** Mária Šoltýsová 84 rokov.
- **Žiar n/Hronom:** Júlia Kameniská 87 a Valéria Kriváková 83 rokov.
- **Žilina 1:** Vendelín Behúň 92 a Miroslav Šavol 89 rokov.
- **Žilina 13:** František Marek 94 rokov.

Jubilantom srdečne blahozeláme!

Navždy sme sa rozlúčili

- **Bratislava 3** s 99-ročným MUDr. Imrichom Sečanským.
- **Bratislava 16** s 91-ročným Jozefom Simodinesom.
- **Čadca** s 91-ročnými Veronikou Trajtelovou a Jozefom Mackovčákom.
- **Liptovský Mikuláš** s 93-ročným Karolom Durným.
- **Levice** s 91-ročnou Alžbetou Kachničovou a 85-ročným RSDr. Jozefom Supekom.
- **OblV Prešov** so 64-ročným Ing. Jozefom Kaňukom.
- **Príbovce** s 94-ročným Jánom Ďurčomom.
- **Rajec** s 93-ročným Ondrejom Žilinčikom.
- **Rimavská Sobota 2** s 91-ročnou Matildou Prasličkovou

- a 71-ročným Vojtechom Kviťkom.
- **Stará Turá** s 94-ročnou Katarínou Košťalovou.
- **Skýcov** s 92-ročnou Antóniou Pavčekovou.
- **Snakov** so 64-ročným Štefanom Plaskoňom.
- **Štiavnik** s 85-ročným Štefanom Brindziarom.
- **Trnava 1** s 80-ročným Imrichom Hľaďom.
- **Žilina 1** s 92-ročným Ignáčom Balážia, 90-ročnou Annou Roubalovou a 87-ročným Antonom Oslancom.
- **Žilina 2** so 66-ročnou Ľudmilou Mrázovou.

Česť ich nehynúcej pamiatke!

Spomienka na Edmunda Kozmana

Srdce najstaršieho člena ZO SZPB v Muráni Edmunda Kozmana dotieklo 23. novembra 2013.

E. Kozman aktívne pracoval v odboji počas druhej svetovej vojny v ilegálnej skupine pôso- biacej v regióne Horného Gemera. Znášal aj útrapy zatknutia v tých pohnutých časoch a po ukončení vojny sa aktívne zapájal do obnovy života v našom regióne. Pracoval až do dôchodku v Slovenských magnezitových závodoch

n. p., v závode v Lubeníku. Po odchode do zaslúženého dôchodku zintenzívil prácu v ZO SZPB v Muráni, ktorej bol zakladajúcim členom. Myšlienky boja proti fašizmu šíril najmä na besedách s mládežou. Záver jeho aktívneho života podlomila choroba, ktorej vo veku 92 rokov podľahol.

Česť jeho pamiatke!

Jozef KUBAŠKO, predseda ZO SZPB
František LUKÁŠ, tajomník ZO SZPB

Rozlúčka s Jozefom Kaňukom

Dotieklo srdce jedného z aktívnych členov SZPB, člena ÚR SZPB a tajomníka OblV Zväzu v Prešove Jozefa Kaňuka, ktorému náhla a neočakávana smrť pretrhla jeho životnú púť v 64. roku života 6. decembra 2013 v odpoľudňajších hodinách.

Jozef Kaňuk sa narodil 1. februára 1949 v obci Bžany, ktorá má polohu chotára na úpäť jednej z mnohých malebných dolín a pahorkatín Ondavskej vrchoviny na pravom brehu Ondavy, teraz vodnej nádrže Domaša – Valkov, okres Stropkov, v šesťčlennej maloroľníckej rodine ako štvrtý najmladší súrodeneč.

Jozef po vychodení základnej školy v rodnej obci a susednej obci Lomné vo svojom vzdelávacom procese pokračoval na Strednej priemyselnej škole elektrotechnickej v Prešove, ktorú úspešne ukončil v školskom roku 1964–1968. Vysokoškolské vzdelanie nadobudol na Vysokej škole technickej v Košiciach, ktorú úspešne ukončil neskôr, po určitom období praxe, roku 1982 v odbore technická kybernetika. V svojej špecializácii úspešne pracoval na pracoviskách v Poprade, Ko-

šiciach a Prešove, aj ako riadiaci pracovník.

Do SZPB vstúpil 15. januára 1998 ako pozostalý po svojich rodičoch, ktorí boli v čase 2. svetovej vojny, najmä SNP,

zapojení do odbojovej činnosti. Nebohá matka Helena Kaňuková bola za odbojovú činnosť držiteľkou Osvedčenia podľa zákona č. 255/1946 Zb.

Syn Jozef bol aktívnym členom a funkcionárom oblastnej organizácie SZPB v Prešove. V rokoch 1998–2006 pracoval ako člen ObIRK. Od roku 2006 až do svojej smrti bol členom Predsedníctva OblV a od januára 2008 do 31. januára 2013 vyko-

nával funkciu tajomníka OblV SZPB v Prešove a zároveň bol členom najvyššieho orgánu SZPB v Bratislave – ÚR, v ktorej pracoval až do svojej smrti. Jej rokovania sa zúčastnil ešte 3. decembra 2013.

Ako tajomník OblV spolupracoval aj s Oblastnou organizáciou veteránov vojny v Užhorode na Ukrajine, s ktorou náš OblV má dobrú družobnú spoluprácu už niekoľko rokov.

Jozef Kaňuk sa ako člen a funkcionár SZPB angažoval takmer 15 rokov a svojou hrivnou prispel k ďalšiemu rozvoju tohto občianskeho združenia odbojárův SR. Pri plnení zväzových úloh vystupoval vždy otvorene, čestne a zodpovedne v záujme ľudí odboja a boja proti fašizmu a prehlbenia ich demokratických myšlienok a postojův v spoločnosti, pretože odbojárů sú pre svoju odvalu, obetavosť a nezištnosť v boji proti fašizmu a nacizmu v rokoch 1939–1945 a v boji za svetový mier nositeľmi a obhajcami morálnych hodnôt v každej demokratickej spoločnosti.

Jozef DANKO

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Partizánska legenda Katka

V Slovenskom národnom povstaní pôsobilo veľa žien. Menej bolo však tých, ktoré museli takmer tri roky prežiť ťažký a nebezpečný partizánsky život. Jednou z nich bola aj dnes už 93-ročná partizánska legenda Katka, vlastným menom Edita Ernestová.

Narodila sa 26. augusta 1920 neďaleko Budapešti. Detstvo a mladosť prežila vo Zvolene. Otec bol Slováč, matka Maďarka, obaja židovského vierovyznania. Nemala to v živote ľahké. Otec zomrel, keď mala päť rokov, a na výchovu štyroch detí zostala matka sama. Žili v skromných podmienkach, no napriek tomu Edita veľmi úspešne absolvovala gymnázium a mala predpoklady študovať ďalej. Chcela však pomáhať matke, preto slúžila v zámožných rodinách.

Prenasledovanie

Tu ju zastihla smutná správa o prenasledovaní židovských rodín. V marci 1942 sa začali deportácie židovských mužov a žien zo Slovenska do pracovných lágrov a odtiaľ do koncentračných táborov. Mladí ľudia sa zo dňa na deň museli rozhodnúť, či budú pasívne očakávať svoj ďalší osud, alebo bojovať proti prívalu hnedého moru, ktorý sa šírila po Európe. Druhú alternatívu si zvolila mladá Edita, keď sa pod falošným menom vydala na cestu do neznáma. Ochrana pred zatknutím nachádzala v obciach Dobrá Niva,

k vedúcemu ilegálnej KSS Rudolfovi Blažovskému. Dobro ju poznal, veď boli susedia a neraz mu po nociach písala na písacom stroji smernice pre ilegálnu činnosť. Pri tejto návšteve sa dozvedela, že rodičovský byt zapečatili a matku s bratom odviekli do koncentračného tábora, odkiaľ sa už nevrátili.

Na jar 1944 sa partizánka Katka ocitla na pár dní v obci Dolná Ždaňa a neskôr na dlhší čas v rodine učiteľa Jozefa Kytka v obci Dolná Trnávka. Tu vo väčšom počte tlačili ilegálny časopis Jánošík a letáky, burcujúce ľud proti fašizmu a vojne. Odtiaľ jej kroky smerovali za povinnosťami do horského masívu Vtáčnik a ďalej až k obci Miezgovce neďaleko Bánoviec n/Bebravou. Svoje 24. narodeniny oslávila Katka s priateľmi v Štefultove a už o dva dni, cestou do Hliníka n/Hronom, ju zastihla správa o vypuknutí Slovenského národného povstania.

Stretnutie so spolubojovníkmi

V Novej Bani v tom čase vznikol partizánsky oddiel pod velením npor. Jána Zemana. Katka sa s ním stretla začiatkom septembra

V rozhovore s prezidentom SR Ivanom Gašparovičom v roku 2004.

Foto: T. Grófová

kom Jozefom Juskom, ktorý sa medzitým stal veliteľom oddielu Sitno, do ktorého ju vďačne prijal. A to sa jej stalo takmer osudným. Početná nepriateľská jednotka ich 23. novembra 1944 prepadla v počúvadlianskom mlyne. V boji zahynul Rudolf Valach a Viera Václavková a deviatich partizánov zajali. Po prepade sa partizánsky oddiel zdržiaval v okolí Pukanca a 22. decembra sa spojil s oslobodzovacími vojakmi 2. ukrajinského frontu.

Odchod do Izraela

Po takmer trojročnej partizánskej anabáze, vyčerpanú, s podlomením zdravím Editu previezli 1. januára 1945 zo Žemberoviec do nemocnice v rumunskom Arade. Za svoju statočnosť v protifašistickom boji ju ocenili viacerými medailami a povýšili do hodnosti poručíka. Najväčšou poctou pre ňu bolo, keď pochodovala v čele partizánskych jednotiek na námestí v Banskej Bystrici pri 1. výročí SNP. Osud tak asi chcel, že v roku 1946 opustila Slovensko a odišla do Izraela, kam sa už pred niekoľkými rokmi odsťahoval jej najstarší brat a sestra. Žiaľ, tým zapadla na Slovensku do zabudnutia. Ona však na bývalú vlasť nezabudla. Svoje spomienky opísala v knihe „Olúpená o právo na život“.

A práve vďaka jej knihe sme sa v roku 2002 nielen zoznámili, ale vzniklo medzi nami neuveriteľné a vzácné priateľstvo. Jej spomienky sa zhodovali s obsahom brožúry „Nedajme zabudnúť“, ktorú som napísal podľa bojového zápisníka veliteľa partizánskej brigády Za slobodu Slovanov npor. Jána Zemana. Pre mňa boli o to vzácnejšie, že mi oživilo rozprávanie môjho nebohého otca, jej spolubojovníka. Šťastnou náhodou som získal jej adresu do Izraela, napísal list a netrpezlivo

čakal odpoveď. Len ťažko sa dá opísať pocit, keď som čítal jej milý list a pozeral na štyri vzácné fotografie. Nasledovali ďalšie listy a telefonické rozhovory, až raz v jednom povedala: – váš otec bol môj bojový brat a ja jeho sestra. Prajem si, aby ste boli mojím synovcom a ja tetou Katkou. Pokladal som to za veľkú česť a pozval ju na návštevu, ktorá sa uskutočnila 28. augusta 2003. Je až neuveriteľné, že sa vydala na cestu s telesne ťažko postihnutým manželom, ktorému chcela ukázať Slovensko a mesto jej detstva Zvolen. Bývali u nás 10 dní.

Návrat na Slovensko

Navštívila Zvolen, kde sa zúčastnila osláv 59. výročia SNP a z tribúny pozdravila občanov mesta. V ďalších dňoch besedovala so študentmi Strednej školy služieb. Jeden deň patrilo rozhovorom a nakrúcaniu spomienok. Režisérka Českej televízie K. Kytková pricestovala z Prahy a partizánku Katku poznala len z rozprávania svojich rodičov. O nej, ako štvorročnom dievčatku píše Edita Ernestová vo svojej knihe. Dnes sú dobré priateľky a preto si nenechala ujsť stretnúť sa s ňou. Mestské zastupiteľstvo vo Zvolene udelilo 4. septembra 2003 Edite Drori

Ernstovej čestné občianstvo.

26. augusta 2004 sa začala jej druhá návšteva u nás. Blahoželali sme jej k 84. narodeninám a ku kyticí kvetov patrilo aj druhé vydanie jej knihy, doplnené o predslov Pavla Mešťana, mapku a 28 vzácných fotografií. Nové vydanie osobne odovzdala prezidentovi SR Ivanovi Gašparovičovi, ktorý sa zúčastnil na 60. výročí SNP.

Pri každom návrate na Slovensko navštívila svoju priateľku Betku Burgerovú v Martine – Priekope, ktorá v roku 1943 bola učiteľkou v Banskej Štiavnici. Vo svojom byte prichýlila chorú partizánku Katku, čím riskovala vlastný život. A na to sa nedá zabudnúť. Táto výnimočná žena, sa 9. augusta t. r. dožila 100 rokov.

Edita Drori Ernestová by veľmi chcela prísť aj na oslavy 70. výročia SNP, žiaľ, zdravotný stav to už nedovoľuje. 26. augusta 2014 bude mať 93 rokov. Je to výnimočná žena obdarená neuveriteľnou pamäťou, silou ducha, nevšednou srdečnosťou, obetavosťou a zmyslom pre spravodlivosť. Žena s tromi srdcami. Jedným miluje Slovensko, druhým Izrael a tretím Istanbul, kde žije jej dcéra Nili s rodinou.

pplk. v.v. Gustáv POVAŽAN

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Pred Pamätnou izbou SNP v partizánskej obci Baláže. Zľava: G. Považan E. Drori Ernestová, J. Považanová.

Foto: archiv GP

Kozelník, Štefultovo, v meste Banská Štiavnica a okolí. V lete 1942 sa pod ilegálnym menom Katka stala členkou partizánskej jednotky v Štiavnických vrchoch, ktorej veliteľom bol L. Exnár. Cítila sa tu menej ohrozená a videla možnosť bojovať proti fašizmu. Úkrytom skupiny bol dom Jozefa Juska v obci Ilija. Častejším domovom partizánov bol však členitý horský terén a rozsiahle hory. Tu v skromných podmienkach bunkrov tlačili ilegálne noviny Hlas ľudu a Jánošík. Hlavným redaktorom bol Karol Dolinský a redaktorkou Edita Ernestová – Katka, ktorá vedela písať na stroji.

V decembri 1943 podnikla Katka riskantnú cestu do Zvolena

v Hliníku n/Hronom a stala sa príslušníčkou oddielu.

Veliteľ ju poveril úlohou priviesť potraviny zo skladu trnavskej posádky v Žarnovici a zásobovanie jej potom zostalo počas celého obdobia bojovej činnosti oddielu. Po bojoch na Brode pri Horných Hámroch, Hronskej Dúbrave a Babinej pri Zvolene ustúpila s partizánmi do hôr v oblasti Poľany. Začiatkom novembra 1944 sa rozlúčila s bojovými druhmi a s neuveriteľnou odvahou a veľkou dávkou šťastia prešla cez Hronec, Podbrezovú, Banskú Bystricu, Hronskú Dúbravu a Kozelník do obce Štefultov pri Banskej Štiavnici. Tu sa opäť stretla s bývalým spolubojovní-

Návšteva u Betky Burgerovej v Martine – Priekope v roku 2009.

Foto: G. Považan

Jedna z 15 700 obetí, ktorá prežila košický holokaust

Devätnásteho marca 1944 s vnúteným súhlasom regenta Horthyho nacisti vnikli na územie Maďarského kráľovstva. Hitler svojmu spojencovi tak demonštroval stratu jeho dôvery a politickú moc v obsadenom štáte podriadil presadeniu i kontrole svojich záujmov. Tento krok v celom rozsahu postihol aj mesto Košice, ktoré podľa réžie mnichovského diktátu od rozhodnutia Viedenskej arbitráže z 2. novembra 1938 bolo súčasťou Maďarska.

Dôsledkom Hitlerovho plánu bolo i konečné riešenie židovskej otázky, s ktorou oproti Tisovmu režimu vo vojnovom slovenskom štáte Horthy dovtedy otáľal. V apríli 1944 ako v jednom z prvých maďarských miest v košickej tehelni zriadili tzv. sústredovací tábor pre židov z Abovsko-turnianskej župy. V máji až začiatkom júna odtiaľ deportovali okolo 15 700 židov do nacistických koncentračných táborov smrti. Prevažná väčšina z nich sa konečnej porážky nacistického Nemecka a skončenia druhej svetovej vojny nedožila.

Celú tragédiu košických židov – holokaust roku 1944 – tak ako skutočne prebiehal, môže autenticky opísať snáď už iba jeden z posledných, tu žijúcich svedkov: Edita Šalamonová, ktorá sa 4. decembra dožila 90 rokov.

Dodnes nezabudla na onen osudný piatok 14. apríla 1944. Večer im „ktosi“ zabúchal na okno bytu a prikázal, aby do rána sa všetci zbalili. Edita spolu so svojimi rodičmi, sestrou Katkou, bratom Ferdinandom, s jeho deväťročnou dcérkou Juditou a štvorčlennou strýkovou rodinou hneď nasledujúci deň v sobotu ráno museli opustiť svoje domovy. Odšikovali ich najskôr do ortodoxnej syna-

gógy, ktorá sa zakrátko preplnila obeťami židovských deportácií. V nedeľu ich spolu s ostatnými židmi peším pochodom cez celé mesto presunuli do košickej tehelne na kopci západného okraja

Zľava: Viera Záhorčáková, Edita Šalamonová, Jaroslav Hollý. Foto: pb

mesta, kde na tento účel bol zriadený takzvaný sústredovací tábor. Odtiaľ postupne odviekli okolo 15 700 židov do nacistických koncentračných táborov, ďaleko za hranicami domovského štátu. Na všetko dohliadal policajný koncipient a veliteľ košického židovského geta, zriadeného 1. mája 1944 – László Csátary. S vypracovaným zoznamom židov v ruke

asistoval pri každom transporte z dvora tehelne, keď nakladali ľudí do dobytých vagónov. Edita spolu so sestrou Katkou boli v tábore internované od prvých dní, ale v transporte na odsun sa ocitli až v poslednom z nich. Vypravili ho 2. júna 1944. Smeroval do koncentračných táborov Oswienčim, Stutthof, Dörbeck a Gutowo. Tými všetkými prešla Edita Šalamonová po svojej deportácii z Košíc.

Až v závere druhej svetovej vojny, keď sa k Oswienčimu blížila sovietska osloboditeľská armáda, s Katkou sa rozhodli z koncentráku utiecť. Namiesto záchrany sa však ocitli v pasci. Výstrely zákerných zbraní zasiahli obe sestry. Edita akoby zázrakom prežila. Mladšia Katka skonalala v jej náručí. Napriek tomu, že koncentračný tábor Oswien-

čim oslobodila sovietska armáda 27. januára 1945, keď mesto Košice už osem dní, od 19. januára 1945, bolo oslobodené, domov sa nemohla vrátiť. So strelným poranením, ktoré zapríčinili otvorené komplikované zlomenie pravej hornej končatiny a tiež omrzliny I. a II. stupňa horných a dolných končatín, zápal pľúc a celkové vyčerpanie, ju museli hospitalizovať v nemocnici. Tak sa to zachovalo v dobových záznamoch nemocnice sv. Juraja v poľskej Lubave. Z lekárskej správy sa dozvieme aj to, že pacientka Edita, v tom čase ešte ako Grünwaldová „bola prepustená z nemocnice 8. septembra 1945 na vlastnú žiadosť, chcúc sa vrátiť do svojej vlasti, t. j. do Československa. Do Poznane na vlak jej museli pomáhať dve sestry, bez ktorých nemocná by to nebola v stave sama zvládnuť.“ Za takých okolností teda prežila holokaust dnes 90-ročná Edita Šalamonová.

Je až cynické, že popri tom všetkom slovenské ministerstvo spravodlivosti nárok na odškodnenie za deportáciu do nacistického koncentračného tábora Edite Šalamonovej v decembri 2001 nepriznalo. Odôvodnilo to tým, že v zmysle ustanovenia paragrafov príslušného citovaného zákona „nie je oprávnenou osobou, lebo mesto Košice, odkiaľ bola deportovaná do koncentračných táborov Oswienčim, Stutthof, Dörbeck a Gutowo v dobe od 18. 4. 1944 do 28. 9. 1945, sa nachádzalo na anektovanom území pripojenom

k Maďarsku, a nie na území Slovenskej republiky z rokov 1939 až 1945“. Teda slovenské orgány rozhodli tak, akoby o neplatnosti mnichovského diktátu a následnej Viedenskej arbitráže v roku 1938, všeobecne uznanej víťaznými mocnosťami a medzinárodným spoločenstvom, slovenská legislatíva ani nevedela. Napokon aj v mierovej zmluve s Maďarskom, uzavretej v Paríži 10. februára 1947, v stati o hraniciach Maďarska v časti I, 4. odseku v bode a) sa uvádza: „Rozhodnutie Viedenskej arbitráže z 2. novembra 1938 sa vyhlasuje za nulité“.

Edita Šalamonová je pravdepodobne najstaršia z posledných, v Košiciach ešte žijúcich obetí najväčšej tragédie v dejinách ľudskej spoločnosti, ktorá postihla aj tunajších židov. V týchto dňoch, 4. decembra sa, dožíva deväťdesiatich rokov života.

Na prežitie skrivodlivosti reálnej spoločenskej spravodlivosti nikdy nezanevrela. Na ilustračnej fotografii je v sprievode tajomníčky Oblastného výboru SZPB v Košiciach Viery Záhorčákovvej a podpredsedu Jaroslava Hollého počas pietneho aktu kladenia venčov a kytíc pri príležitosti tohoročného 69. výročia Slovenského národného povstania na Námestí osloboditeľov v Košiciach.

Významné životné jubileum Edity Šalamonovej, členky SZPB v Košiciach, nesmieme opomenúť. Určite si zaslúži našu úctu.

Pavol BURÁK

HDAOK – Oblastný výbor SZPB v Košiciach

Nezanevrel svet na básnika

Keď Patricia Thompson navštívila v tomto roku Rusko, poprosila všetkých okolo seba, aby ju oslovovali Jelena Vladimirovna Majakovská. Chcela tak zdôrazniť svoj vzťah k tejto veľkej krajine a k svojmu otcovi, Vladimirovi Majakovskému. Napriek tomu, že prežila celý svoj život v Spojených štátoch, kde sa pohybovala v intelektuálnych kruhoch ako žena s akademickým titulom, považovala za potrebné vyjadriť verejne svoje city ku krajine, v ktorej má korene, a konečne aj k svojmu otcovi. Zaoberala sa síce predovšetkým feminizmom a sociológiou, napísala a vydala už 15 kníh, no za najdôležitejšiu považuje knihu „Majakovskij v Manhatane“. Vyslovila v nej svoje presvedčenie, a vyjadrila sa o tom nedávno aj v Komsomolskej pravde, že Rusko má budúcnosť, že 21. storočie bude patriť Rusku.

Jelena mala tri roky, keď po prvýkrát a naposledy videla svojho otca, mala šesť rokov, keď sa dozvedela, že ten ujo bol Vladimir Majakovskij. Svojej matke musela však už v dospelom veku viackrát prisľúbiť, že nikdy neprezradí toto rodinné tajomstvo.

Celých 50 rokov mlčala, aby sa svet nezodvedel, že sa zrodila z veľkej lásky medzi jej matkou a týmto proletárskym básnikom. Nebolo pravdepodobne v tých časoch bezpečné ani múdre vyťahovať na svetlo túto historku, keď jej matka, emigrantka Elli Zibert, robila Majakovskému pri jeho návšteve v USA sprievodkyňu a tlmočnicu.

Tento príbeh nenechali bez povšimnutia ani tvorcovia osemdielneho ruského seriálu – Majakovskij. Postarali sa o to režiséri Dmitrij Tomašpol'skij a Alen Demiankovová, samozrejme aj také herecké osobnosti, akými sú Andrej Černyšov, Dmitrij Nagijev, Jekaterina Rešetnikovová, Ksenija Gromovová... Strávil som v ich spoločnosti osem večerov.

Seriál o Majakovskom, okrem jeho politickej činnosti pred revolúciou a po nej, nás zoznámil aj s inými láskami a vzťahmi tohto muža. Najviac priestoru venovali jeho tvorcovia komplikovanému vzťahu a škandalóznemu trojuholníku s manželmi Osipom a Li'ou Brikovcami. Bola to jeho múza, ktorá ho oberala o rozum, pohrávala sa s ním, ako sa jej zachcelo. Priam ho mučila svojou

prelietavosťou k nemu, manželovi a iným mužom v jej živote.

– Volod'u treba pomúčiť, po-

tom bude písať dobré básne, vraieviala.

Nenašiel básnik pokoja v tomto vzťahu a nenašiel ho ani vo vzťahu s vydatou Veronikou Polonskou, manželkou talentovaného herca, Michaila Janšina. Nenašiel pokoja ku koncu svojho života ani vo vzťahu so sovietskou mocou. Nadarmo písal básne a články, vylepoval svoje revoučné plagáty, kde sa len dalo... začali si nerozumiť. Ochaboli, trpel depresiami...

– Ak začne hrdlo túžiť po britve, treba opustiť tento svet... našlo sa napísané v jeho pozostalosti. Práve vtedy, keď bol na tom najhoršie, pri jeho poslednom stretnutí so študentami, dostal z obecnstva otázku:

– Vladimir, všetci veľkí básnici sa zastrelili alebo boli zastrelení. Kedy sa Vy zastrelíte?

Odpoveď prišla veľmi skoro. Dobrovoľne ukončil svoj život 14. apríla 1930, vo veku 37 rokov. Nezanevrel však svet na tohto básnika a pripomína si ho aj v tomto storočí. Ako vidno, nezanevrel naňho ani filmári a nezanevrela na neho ani jeho dcéra. Pokiaľ viem, je aktivistkou rusko-amerického centra „Dedičstvo“. Tvrdí, že sa v ňom angažuje predovšetkým preto, aby sa čo najviac ľudí dozvedelo, že v tejto krajine, nežijú iba medvede... Rudolf SLEZÁK

V. V. Majakovskij

Ilustr. foto: wikipedia

Listy z bývalého Československa sa stali námetom na román

Pred viac ako 13 rokmi zomrel na Floride doktor Oswald Holzer, Čech, ktorý emigroval z Československa v období 2. svetovej vojny.

Po jeho smrti objavila jeho dcéra Joanie Holzer Schirm 400 listov od takmer 80 rôznych ľudí z vojny zmietanej strednej Európy, a práve tie sa stali námetom na román. Autorka píše o udalostiach počas a po druhej svetovej vojne v Československu a opisuje drámu rodiny československého lekára. Kniha, ktorá vyšla v závere minulého roka v USA, nesie názov *Adventurers Against Their Will, Dobrodruhmi proti svojej vôli*.

„Najprv som si musela všetky listy preložiť a trvalo to dosť dlho, kým sa všetky preložené listy dostali späť ku mne. Bolo to veľmi emocionálne čítať ich. Dozvedela som sa veľmi veľa o krajine, ktorú môj otec veľmi miloval a nikdy sa tam nemohol vrátiť. Pre mňa to bolo nádherné čítať, bol to obrovský dar, že si tie listy odkladal, nie len pre mňa, ale pre ďalších ľudí, ktorí budú čítať túto knihu,“ povedala autorka, na ktorej je na prvý pohľad poznať, že má československé korene. Príchod skupiny mladých ľudí z Českej a Slovenskej republiky, ktorá sa do strednej Floridy dostala vďaka programu Rotary International, ju veľmi dojal a s radosťou im ukázala všetky veci, ktoré jej otec zanechal.

Oswald Holzer ušiel do Číny z Československa počas nemeckej invázie na začiatku 2. svetovej vojny. Práve tam si našiel man-

želku, rozprávali sa medzi sebou v jedinom jazyku, ktorý mali spoločný, a to bola čínština. Vzali sa šesť týždňov po tom, ako sa spoznali v Pekingu a v roku 1940

šťastný nový rok. V pondelok prišiel balíček zaslaného mydla, za ktorý srdečne ďakujeme, a keď sa s ním budeme mydlíť, budeme na vás stále spomínať. Iba som pozoroval, koľko toho papiera si na to musel nalepiť. Máme všetkého dosť, a preto znova opakujeme našu žiadosť, aby si nám už nič neposielal a radšej si užil takto

la fotka s výkladom – tak vyzerá ženatý pán doktor, keď sedí v nedeľu doma – pretože takúto fotku by sme si nemohli zadovážiť, keď si bol ešte v tej mizernej Európe, ani za zlaté prasa. Nebola totiž nedeľa, aby si sedel doma,“ píše sa v jednom z listov, ktorý napísal otec Oswalda Holzera z Prahy do Ameriky v roku 1940.

Joanie Holzer Schirm, v pozadí československý tím v rámci programu Rotary International.

Foto: TASR, A. Antošková

sa presťahovali do USA. Doktor Holzer vyštudoval medicínu na Karlovej univerzite, prax získal v USA, pracoval v Peru, v Ekvádore, neskôr šiel do Virgínie a následne sa dostal do nemocnice na strednej Floride.

„Drahé deti, zo všetkého najskôr

ušetrených, aj keď malých čiastok, pre vašu zábavu. Vaše snímky sú naozaj roztomilé a máme z nich veľkú radosť. Vidíme, že ten tvoj mesačný ksichtík vyzerá rovnako dobre ako pred, tak aj po svadbe, a že si sa teda dostal do dobrých rúk. Obzvlášť nás zauja-

Joanie Holzer Schirm by si veľmi priala preložiť knihu aj do českého, prípadne slovenského jazyka, aby sa dostala bližšie k ľuďom v Európe. Už teraz však uvažuje aj o napísaní biografie svojho otca. Autorka žije v Orlande s manželom Rogerom, má dve deti Kelly a Dericka.

red TASR

KEĎ JANUÁR VODU PUSTÍ...

– (dokončenie v tajničke)

pomôcky: LEMON, OMSK, ELAL	láme	izraelská letecká spoločnosť	infekčná choroba	presvied- čal sa o pravosti niečoho	spal niekde cez noc	●	zmenil polohu niečoho	tromf	ihičnatý strom	menšia dodatoc- ná úprava	omotávam	predložka	chem. zn. hliníka
citrón, po anglicky						patrón, po česky							
mäkký ťažký kov						obliekal ubil							
2. časť tajničky												šaty	sústava poznatkov
neprie- pustná hornina			umelý človek natierala vápnom						patriaci ujovi zasej				
●	oproti	poloval lovca rýb						na každom mieste tenký kusok chleba					
silný prúd vody pri povodni							MPZ Seychel ochrana tovaru			včelí produkt mierny cval			
ručal						mesto v Rusku domáce meno Olgy					značka voltampéra dom. meno Izabely		
otíkol					natríe vápnom 995 rím. číslicami							chem. zn. amerícia	zvrtné zámeno
veľký kus poľa				1. časť tajničky									
domáce meno Ireny				vlastnila					bez cudzej pomoci				

Správne vylúštenie tajničky z č. 24 znie: ... je kvet červeného maku. Knihu posielame Hane Bačkovej do Piešťan.

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72, alebo na e-mail: bojovník@szpb.sk.

BOJOVNÍK
Dvojtyždenník antifašistov

Vydáva Slovenský zväz protifašistických bojovníkov • Šéfredaktor kontakt: tel. 02/38 10 49 48, e-mail sefredaktor@szpb.sk • Internet: http://www.szpb.sk, e-mail sekretariát ÚR SZPB: sekretariat@szpb.sk, redakcia: zlata.haringova@szpb.sk, fax 52 92 65 22 • Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Štúrova 8, 815 72 Bratislava • IČO 00177431 • Neobjednané rukopisy a fotografie sa nevracajú • Vychádza dvojtyždenné, cena jedného čísla 0,44 € • Objednávky na predplatné prijíma každá pošta a doručovateľ Slovenskej pošty • Objednávky do zahraničia vybavuje Slovenská pošta, a.s., Stredisko predplatného tlače, Námestie slobody 27, 810 05 Bratislava, e-mail: zahranična.tlac@slpostas.sk • Predaj v novinových stánkoch zabezpečuje MEDIAPRINT-KAPA, Pressegrasso, a.s., Vajnorská 137, 831 04 Bratislava • Tlač: DOLIS, s.r.o., Dostojevského rad 1, 811 09 Bratislava. Ročník XXXVIII (LIX) • Podávanie novinových zásielok povolené Riaditeľom pošt pod č. 2606/93 zo dňa 27. 7. 1993 a RPR poštou Ba 12 z 15. 12. 1993 pod č. 191/93 • Index č. 49 036, ISSN 0323-2018 • Evidenčné číslo: EV 204/08

HISTORICKÝ KALENDÁR

1. januára

1942 – V americkom Washington podpísalo 26 krajín Deklaráciu Spojených národov, čo bol prvý krok k utvoreniu OSN.

4. januára

1945 – Začali sa vykonávať vo vápenke v Nemeckej popravy účastníkov SNP a Židov. Do 11. 1. 1945 bolo popravených 900 ľudí.

5. januára

1923 – Spáchali atentát na československého ministra financií Aloisa Rašína, následkom ktorého neskôr podľahol.

12. januára

1945 – Prezident Slovenského štátu Jozef Tiso vyhlásil všeobecnú mobilizáciu Domobrany.

14. januára

1943 – V Casablance sa tajne zišli britský premiér Winston Churchill a prezident USA Franklin D. Roosevelt.

16. januára

2004 – V nemeckom Mníchove zatkli Ladislava Nižňanského, bývalého veliteľa špeciálnych protipartizánskych jednotiek – Pohotovostných oddielov Hlinkovej gardy a Edelweissu. Nižňanský mal byť podľa obvinenia v čase druhej svetovej vojny zodpovedný za vyvraždenie najmenej 146 slovenských civilistov vrátane detí. Mníchovský súd ho v roku 2005 zbavil obvinenia.

Zdroj: TASR

ZRNKÁ HUMORU

Cestujú mladomanželci vo vlaku. Zrazu vojdú do tunela, vo vlaku zavládne tma a vyjdú z neho až po niekoľkých minútach. Mladomanžel sa prihovára svojej holičičke:

– Keby som vedel, že je ten tunel taký dlhý, tak by som ťa pomiloval!

– Aaa, to si nebol ty?

* * *

Ozbrojený lupič vrhne do ban-

ky a hneď žiada pod hrozbou zastrelenia o vydanie peňazí. Keď odchádza, pýta sa šokujúcich náhodných zákazníkov:

– Hej, ty prvý!

Videl si niečo?

– Videl. Hneď dostal strelu do hlavy.

– Vy pane, v druhom rade, videli ste niečo?

– Ja som nič nevidel, ale moja žena áno!

Zdroj: Internet

Zeleninovo-syrová polievka

Potrebujeme: mrazenú zeleninu – hrášok, kukurica, mrkva, 8 trojuholníkov syra napr. maraton, polohrubú múku, 2 vajcia, 3 zemiaky, 2 zeleninové bujóny, detskú krupicu, soľ, vegetu, korenie, sladkú papriku, pažítku.

Ako na to: Zemiaky ošúpeme a nakrájame na kocky, dáme ich variť spolu so zeleninou, syrom a bujónom. Počas varenia týchto surovín si pripravíme riedke cesto na halušky z vajčeka, múky a detskej krupice, môžeme pridať aj trochu vody, ak je treba. Keď sa všetky suroviny uvaria, pridáme cez sitko s väčšími dierkami cesto, z ktorého budeme mať halušky. Okoreníme a osolíme. Nakoniec ešte pridáme vajčeko, vymiešané s mliekom, do polievky na zahustenie: pôsobí to ako hmla. Podávame s chlebom.

Eva Z., Banská Bystrica